

Viharnik

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE GOZDNO GOSPODARSTVO SLOVENJ GRADEC R. O.

LETO XXII ŠTEVILKA 5

MAJ 1991

POŠTINA PLAČANA

Tone Potočnik zopet direktor TIP

Letos, sredi meseca marca, je prevzel krmilo Tovarne ivernih plošč Tone Potočnik. Je letnik 1930. Diplomiral je leta 1958 na Biotehnični fakulteti Univerze v Ljubljani smer gozdarstvo. O svojem delu in novi dolžnosti je povedal:

Kako se je začela vaša delovna pot?

POTOČNIK: Prvič sem se zaposlil na Poslovni zvezi v Dravogradu in bil tu do razformiranja le-te, nato pa sem postal vodja uprave za gozdarstvo na občini Slovenj Gradec. Dve leti sem opravljal tudi službo okrajnega gozdnega inšpektorja za občine Dravograd, Ravne, Radlje, Mozirje, Velenje in Slovenj Gradec. Po dogovoru z Gozdnim gospodarstvom in Lesno industrijskim podjetjem Slovenj Gradec pa sem s 1. 1. 1968 nastopil službo na skupno ustanovljeni investicijski skupini za pripravo izgradnje tovarne ivernih plošč kot vodja te skupine.

Tako se s tem datumom prične moje delo na področju iveric, saj sem bil imenovan za vodjo tovarne v izgradnji leta 1971. Po razno raznih, včasih tudi mučnih poteh je s pričetkom pomladi leta 1971 le prišlo do gradnje današnje tovarne. V prvih dneh maja letos (7. 5. 1971) beležimo jubilejnih 20 let, ko je bila v Krefeldu pri firmi Siempelkamp podpisana pogodba za dobavo celotnega postrojenja za tovarno ivernih plošč in istočasno tudi za tovarno oplemenitenih ivernih plošč v Šentjanžu pri Dravogradu. Tovarna je pričela redno obratovati julija 1973, ko je bila tudi njena svečana otvoritev.

Tovarna je prešla že po dobrem letu obratovanja v treh izmenah na delo v štiri izmene in je vseskozi uspešno in pozitivno obratovala. Tržne in ostale razmere (potrebe pohištvene industrije) so narekovala potrebo po razširitvi proizvodnje oplemenitenih plošč in tako je bila tovarna za svojo 5. obletnico obratovanja razširjena še za eno enako linijo oplemenitenja.

S pričetkom delovanja tovarne sem postal tudi njen vodja in to delo opra-

vljal vse do leta 1979, ko sem bil imenovan v vodstvo Lesne Slovenj Gradec. Tu sem bil le dobri dve leti, ko je bil več ali manj po želji »politike« zamenjan kolektivni poslovodni organ Lesne. Vse od leta 1982 pa do spomladi letošnjega leta sem vodil skupne službe Lesne, ki so se med tem ob reorganizaciji Lesne s 1. 1. 1990 preimenovali v Poslovni inženiring Lesne, katerega direktor sem bil do 15. 3. 1991, ko sem se na predlog sedanjega vodstva Lesne in željo kolektiva iverice ponovno odločil, da se vrnem v tovarno ivernih plošč.

Skupaj imam tako 32 let delovne dobe ali, če hočete tudi 32 let delovnih izkušenj, ko sem sodoživljal vse burne dni naše preteklosti. Izkušnje, ki sem si jih pridobil, pa poznavanje »iverke« od njenih pričetkov pa vse do danes, ko sem tako ali drugače kljub vsemu spremljal njen razvoj, mi le daje morda nekaj prednosti ob sedanjih vrnitvi!

*** Pred 18 leti ste bili imenovani za direktorja tovarne. Po 10 letih vodenja TIP ste opravljali druge odgovorne naloge, letos marca pa ste spet prevzeli naloge vodenja TIP. Kaj se je v teh letih spremenilo v tej tovarni?**

POTOČNIK: Če štejem čas od pričetka izgradnje tovarne pa do konca leta 1979, ko sem odšel v službo v Lesno Slovenj Gradec, sem bil skupaj na delu v tovarni 10 let in ko se po 10 letih ponovno vračam v tovarno, se je marsikaj vendarle spremenilo. Morda pa je le dobro, da osvetlim ob nadaljnjem razglabljanju še to dejstvo, da sem bil v letu 1982 tudi vodja delovne skupine in nosilec »Elaborata o modernizaciji in obnovi tovarne ivernih plošč«.

Tovarna je bila in bo ostala v osnovi proizvajalec pohištvenih in gradbenih ivernih plošč, ki ves čas od prehoda na 4 izmensko obratovanje proizvaja 100.000 m³ ivernih in 2.500.000 m³ oplemenitenih plošč letno.

Tovarna je bila v letih 1984 do 1990 obnovljena (obnove še ni doživela edino

Tone Potočnik, dipl. ing.

stiskalnica s svojimi vzporednimi napravami) in delno tudi razširjena.

Program obnove je poleg posodobitve naprav — vseboval vse novejšje dosežke tehnologije, ki ravno na področju proizvodnje ivernih plošč zahteva vedno boljše in kvalitetnejše površine, sposobne za vse vrste nadaljnjih obdelav in predelav. Danes je tovarna poleg povečane kapacitete od 100.000 na 120.000 m³ letno sposobna proizvajati visoko kvalitetne iverice s popolnoma zaprtimi in najfinjšimi površinami, zato so bili ob obnovi poleg ostalega vgrajeni sodobnejši in novi stroji za oblepljanje in natresanje.

Z lanskim letom pa je v tovarni pričela obratovati nova linija za formatiziranje, ki je zamenjala iztrošeno Schwabedisenovo linijo. V linijo končne obdelave pa so bili v tem času instalirani tudi dodatni stroji za izdelavo pohištvenih elementov. Tako tovarna ni le proizvajalec surovih iveric, marveč tudi proizva-

(Nadaljevanje na 2. strani)

jalec pohištenih elementov, ki se izdelujejo za znane kupce po vnaprej dogovorjenih izvedbah in količinah.

Pa ne samo to — tovarna je doživela tudi preobrazbo, saj je postala z reorganizacijo samostojna družba z omejeno odgovornostjo in v svoj sestav prenesla vse službe, ki so prej zanj delale v Slovenj Gradcu. Tovarna ima sedaj celotno komercialno-finančno in računovodsko službo.

V tem času pa so se dokaj dobro razvile tudi vse dejavnosti in oprema za sodobno spremljanje vseh vrst informacij, vključno z avtomatskim krmiljenjem vrste strojev in spremljava proizvodnje, kontrole kakovosti, laboratorijske in druge raziskave in evidence.

Ne bi pa seveda povedal vsega, če ne bi primerjal tudi številčno rast kolektiva. Ko sem zapuščal tovarno je v njej delalo skupaj 174 delavcev. Danes, ko sem ponovno tu, pa ugotavljam, da jih je skupno zaposlenih 235 ljudi. Tako rast utemeljujejo seveda službe, ki so se preselile iz Slovenj Gradca in v nekem manjšem obsegu tudi dodatne kapacitete. K tem ugotovitvam je še morda dodati, da je tudi sedanja organizacija za čas, v katerem smo in z gledanja v Evropo nekoliko preobširna in ne preštevilna glede na proizvedene kubike.

*** V Lesni ste med prvimi prilagodili organizacijo novim razmeram. Kaj boste na tem področju še spremenili v TIP?**

POTOČNIK: Nekako mi je usojeno, da sem vsa leta mojega službovanja so-doživljal ali pa tudi sooblikoval razne reorganizacije. Glejte, niti celo leto nisem delal v Gozdarski poslovni zvezi v Dravogradu, ko je bila ta že reorganizirana, oziroma ukinjena. Pa spet sem v šestdesetih letih delal na upravi za gozdarstvo slovenjgraške občine, ko se je ta služba preoblikovala in prešla v sestavo takratnih kmetijskih zadrug. Pozneje pa so ti gozdarski odseki pri zadrugah prešli v sestav in gospodarjenju z gozdovi na gozdno gospodarstvo, kjer je še z nekaterimi reorganizacijami ostalo v TOK Lesne in sedaj GG-Slovenj Gradec, ko so ponovno pred preoblikovanjem.

Ravno v letih, ko je tovarna ivernih plošč pričela s proizvodnjo, sta se združila GG in LIP Slovenj Gradec v Lesno, dobili smo Zakon o združenem delu in tovarna je postala TOZD Lesne.

S sprejetim Zakonom o podjetjih v letu 1989 pa sem se znašel v ožjem teamu, ko smo pripravljali reorganizacijo Lesne. Po izločitvi gozdarstva v jeseni 1989, smo pripravili s 1. 1. 1990 ustanovitev samostojnih družb Lesne, ko so se tudi tako imenovane skupne službe organizirale v družbo Poslovni inženiring. V tem času se je preoblikovala že tudi Lesna. Iz družbenega podjetja — kot »krovna« Lesna je postala »Lesna — poslovni sistem«, ki se bo s spremembami v družbah Lesne, kjer bo prišlo do mešanih družb in še kaj, morala še prav tako prilagajati zahtevam in potrebam časa in okolja.

Res je, da pripravljam v tovarni med drugim že tudi spremembo organizacije.

Želim jo prilagoditi zahtevam današnjega časa in s pogledom nekoliko naprej le-to bolj racionalizirati. Misliti je ob tem potrebno na možnosti dokapitalizacije na eni in privatizacije na drugi strani, ki sta na pohodu in sta celo nujna in realnost že za bližnjo prihodnost. Za skupščino iverke, ki je zasedala 29. aprila 1991, sem pripravil obširnejšo informacijo o poslovnih, tržnih, organizacijskih in kadrovskih usmeritvah družbe. Informacijo z vsemi usmeritvami in predlogi so člani v celoti podprli in sprejeli v tej zvezi potrebne sklepe. V tem materialu so posebej poudarjene zadeve, ki morajo tovarno pripeljati iz sedanjega izredno težkega finančnega položaja. Pri predvideni novi organizaciji nameravam največ pozornosti posvetiti:

- proizvodno-tehničnem področju
- področju kakovosti in izkoriščanju vseh kapacitet tovarne
- ekonomsko finančnem področju s posebnim poudarkom problemoma prodaje in finančni situaciji
- svoje mesto mora obdržati tudi tehnologija in spremljava razvoja.

Vse ostale dejavnosti, kakor tudi investicije, bodo morale vsaj za neko obdobje biti podrejene skupnemu cilju — uspešnemu in pozitivnemu poslovanju tovarne.

Vso skrb bom posvečal povečanju izvoza, ki je za tovarno vitalnega pomena. Organizacija mora biti usmerjena tudi k večji produktivnosti in k zmanjšanju ter spremljavi stroškov na vseh nivojih.

Tovarna je lani jeseni sprejela sanacijski načrt, ki pa se žal ne izvaja, zato moramo pozitivne stvari tega programa realizirati, dodati pa še vse tisto, kar je za današnjo situacijo in boljši jutrišnji položaj potrebno.

Nova organizacija pa predvideva že tudi drugačno organiziranje celotnega vzdrževanja v tovarni. Predlagam, da se le-to organizira v privatno — mešano družbo, za kar sem že opravil vrsto razgovorov in stvari so rokovno kakor tudi organizacijsko in kadrovske v polnem teku. S 1/7-1991 mora ta družba pričeti z delom. Od 1/4-1991 je družbena prehrana že prešla v privatno firmo; posluje pa prav tako za CLS, kakor tudi za žago v Otiškem vrhu.

Z novo organizacijo sem predvidel tudi nekoliko drugačno razporeditev strokovnega kadra, manj bo vmesnih stopenj, poudarek je na kvalitetnejših pristopih, večji kakovosti, polni izkoriščenosti zmogljivosti predvsem na liniji izdelave elementov in seveda na večji in konkretniji odgovornosti.

Seveda pristopam k tem spremembam previdno, zato opravljam raznovrstna posvetovanja in razgovore, izmenjujem mnenja in izkušnje, ker menim, da je potrebno vse dobro premisliti, si vzeti za priprave dovolj časa, pa nato vse čim hitreje izpeljati.

Iščem partnerja, ki bi bil pripravljen v tovarno vložiti denar, ki ga tovarna še kako potrebuje. Postal bi tako lahko so-

lastnik tovarne, vrednost tovarne bi se tako lahko povečala. Bil bi pa lahko tudi sovlagatelj in bi tako lahko tovarno tudi še za območje stiskalnice obnovili in modernizirali, kajti danes tovrstne tehnologije poznajo že mnogo modernejše stroje, ki pa so tudi v celoti računalniško-elektronsko krmiljeni.

Sodobnemu računalniško-elektronsko vodenemu celotnemu procesu proizvodnje in obdelavi podatkov bomo nadalje posvečali vso pozornost. Take-mu vodenju in spremljavi, ko tudi elektronika prinaša svoj bistveni delež pri pravilnem doziranju in zmanjševanju stroškov so usmerjena prizadevanja.

*** Kje je danes mesto ivernih plošč v pohištenih industriji in na področju gradbeništva?**

POTOČNIK: Tovarna ivernih plošč je in bo ostala proizvajalka ivernih plošč. Sedaj je večji del proizvodnje usmerjen v izdelavo pohištenih plošč — tako pri osnovni proizvodnji, kot tudi pri njeni nadaljnji finalizaciji. Sedaj so v teku intenzivna prizadevanja, da bi tudi pri nas, kot je to na zapadu, večjo mesto uporabe dobila iverna plošča na področju gradbeništva. Gradbeno iverno ploščo v vseh debelinah tovarna že vsa leta lahko proizvaja, vendar je njen delež danes še vedno nepomemben. Spremeniti želimo to razmerje v korist večjega obsega gradbene plošče.

Sicer pa je naša tovarna izmed štirih slovenskih proizvajalcev kar na samem vrhu, saj le naša in iverka Mebla delata s kapaciteto 120.000 m³ letne proizvodnje. Skupaj še z Brestom in GLINOM dosegamo v Sloveniji preko 55 % vse proizvodnje iveric v Jugoslaviji. Z iverico iz ČESME Bjelovar, ki je tudi članica proizvajalcev plošč pri našem združenju LES v Ljubljani, pokrivamo skoraj 3/4 potreb po teh proizvodih na jugoslovanskem tržišču.

Tudi v evropskem in svetovnem merilu spada tovarna med večje proizvajalce iveric. Po podatkih FESYP, to je svetovnega združenja proizvajalcev plošč, spada naša tovarna tako po količini kot tudi po kakovosti v sam vrh proizvajalcev plošč.

*** Kako se počutite po 10 letih spet na »svojem stolčku«?**

POTOČNIK: Tovarna ima ljudi, ki so si v preteklih 18. letih pridobili dovolj izkušenj in znanja, da morajo biti sposobni na teh napravah izdelati po vseh najzahtevnejših standardih in normativih proizvod, ki bo sposoben konkurirati na vseh tržiščih.

Imel sem poseben razgovor tudi z izmenovodji in delovodji, kjer sem z zadovoljstvom ugotovil, da so vsi bili že v tovarni, ko sem takrat iz nje odšel. Dovolj je tudi mladega strokovnega kadra, potrebno ga bo le nekoliko drugače razporediti. Dobro so zasedene vse računovodsko-finančne in komercialne službe. V vse te ljudi zaupam in prepričan sem, da ti ljudje sedanjo izredno težko situacijo dobro poznajo in se zavedajo, da le delo in samo poglobljeno in resno delo

(Nadaljevanje na 3. strani)

LESNA ŽE TRETJIČ ZAPOREDOMA USPEŠNO NASTOPILA NA SEJMU »AMBIENTA« 1991

Na mednarodnem sejmu pohištva »AMBIENTA« 91, ki je potekal od 16.—20. aprila 1991 v okviru pomladanskega Zagrebškega velesejma, je izjemno uspešno sodelovala tudi LESNA z novostmi iz svojih proizvodnih programov.

Sejemska prireditev »AMBIENTA« je bila letos prvič v okviru pomladanskega Zagrebškega velesejma in so se spremenili tudi določeni kriteriji pri ocenjevanju in podeljevanju priznanj.

S prikazom novosti s področja pohištva in stavbnega pohištva je bil dosežen osnovni namen, sejem pa je obiskalo precej več udeležencev kot v preteklih letih.

Da bi vzpodbudili razstavljalce k čimvišjemu nivoju kvalitete razstavljenih izdelkov, so organizatorji tudi letos ocenjevali in nagrajevali najboljše izdelke. Na našem razstavnem prostoru smo predstavili večji del proizvodnega programa LESNE, in Nove opreme kot so sedežna garnitura »SATURN« in postelja iz Nove opreme, »HOBBY« program iz TSP Radlje—Podvelka, stenske in talne obloge ter obloge »EKSKLUZIV« iz TP Pameče, garderobna omara G2 in nagrajeni program notranjih vrat in podboja »SUMO« iz TP Prevalje in TP Pameče.

S posebnimi vabili smo na sejem povabili naše večje poslovne partnerje s področja Slovenije, Hrvaške in dela BiH.

Razstavljeni program je vzbudil pri obiskovalcih veliko zanimanja, kar nam potrjuje prave usmeritve v razvoju naših izdelkov. Uspešnost našega nastopa na »AMBIENTI« pa je zaokrožila odločitev strokovne komisije, da nam podeli BRONASTO MEDALJO MOBIL OPTIMUM za najuspešnejše razvit finalni proizvod lesne industrije v skupini stavbno pohištvo za program »SUMO« — NOTRANJA VRATA, proizvajalec Tovarne pohištva Pameče in Tovarne pohištva Prevalje. Pri programu vrat je to že tretje zaporedno priznanje in nam je prešlo v trajno last. S temi priznanji sta TP Pameče in TP Prevalje dokazali, da sodita v najvišji možni kvalitetni razred na jugoslovanskem trgu.

Hkrati je TP Prevalje in TP Pameče tudi edini jugoslovanski proizvajalec, ki se lahko ponaša s priznanjem MOBIL OPTIMUM, kot najvišjim priznanjem za kvaliteto izdelka pri nas. Dobljena BRONASTA MEDALJA je rezultat dobrega razvojnega dela in uspešnega sodelovanja strokovnjakov iz razvoja, proizvodnje in marketinga ter pomeni veliko priznanje vseh, ki tako ali drugače prispevajo k uspešnemu razvoju.

Vsa priznanja hkrati pomenijo tudi odgovornost, da ohranimo pridobljeni image uspešnih in kvalitetnih izdelkov, za ostale naše programe pa izziv za uspešni razvoj in dvig kvalitete naših izdelkov.

Takšna priznanja so v današnji konkurenci izredno pomembna, od nas pa je odvisno, ali jih bomo znali pravilno vnovčiti in naše programe čim uspešneje plasirati na trg.

(Nadaljevanje z 2. strani)

ob polnem angažiranju in izkoriščanju delovnega časa lahko pelje k večji produktivnosti in uspešnejšemu poslovanju.

V drugačen položaj postavljeno strokovno delo, večja neposredna odgovornost mora sposobnim zagotavljati boljši in primernejši osebni dohodek.

Okolje mi seveda ni tuje, ljudje znajo napraviti kvalitetno iverico in vse navedeno me navdaja z optimizmom. Skrbijo me seveda razmere na tržišču, pohi-

štvena industrija zmanjšuje proizvodnjo — trg na jugu naše dežele se zapira (v druge republike prodajamo skoraj polovico proizvodnje), politična situacija je neugodna — preorientacija na zapadno evropska tržišča in pridobivanje novih kupcev pa ni naloga, ki se jo da rešiti čez noč. Kljub temu pa mora naša usmeritev biti večji izvoz, izvoz proizvodov, v katere je vložena več znanja in dela. Koliko časa bo še trajala kriza — kdaj bomo prešli nazaj na normalne ko-

mercialne in finančne tokove in odnose? Trgajo se takozvane repro verige, težave z oskrbo in plačili so vsak dan večje; mnoge stvari moramo uvažati, ko smo jih prej dobili v zadostnih količinah na domačem trgu, itd.

Po naravi sem optimist in prepričan sem, da bodo vloženi napor nas vseh kos težavam tako, da bodo doseženi predvideni cilji.

Direkten odgovor na vaše vprašanje pa bi bil »Delovno!« I. Robnik

zagrebački velesajam

18. mednarodni sajam namještaja

Na osnovu Pravilnika za ocenjevanje i odluke Stručne komisije

dodjeljuje se

MOBIL OPTIMUM

BRONČANA MEDALJA

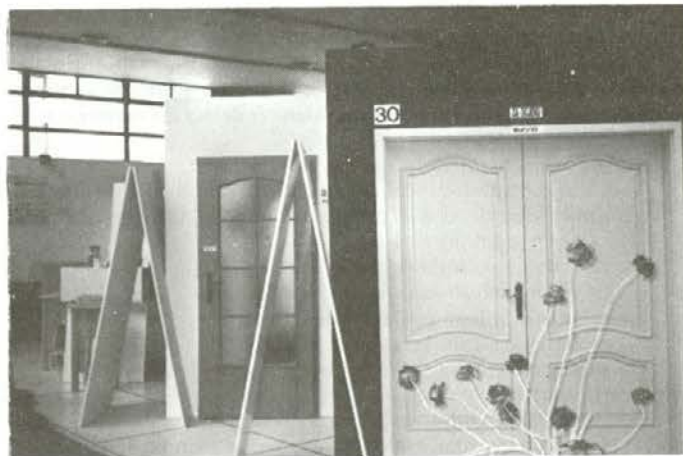
za UNUTARNJA VRATA 850

proizvođaču: "Lesna", Slovenj Gradec

Zagreb, 18. 4. 1991.

Vera Šodan, v.d. generalnog direktora

Naj zgledi vlečejo, da bo LESNA še naprej resnični partner kupcev. Matjaž Gostenčnik

KOLEKTIVNA POGODBA ZA GOZDARSTVO

V Uradnem listu RS št. 13/91, z dne 29. 3. 1991 je objavljena Kolektivna pogodba za gozdarstvo. Njen sprejem je trajal kar precej časa, sedaj pa, ko je končno v veljavi, je prav, da povemo, kaj prinaša novega.

Pogodbo sta sklenila Splošno združenje gozdarstva Slovenije, kot zastopnik organizacij in delodajalcev ter Sindikat gozdarstva Slovenije — republiški odbor, kot zastopnik delavcev.

Pogodba velja za vse delavce, ki so zaposleni v gozdno gospodarskih organizacijah, ki opravljajo dela s področja gozdarstva ter za učence in študente na praksi. Uporablja se lahko neposredno. Časovna pogodba velja od 6. 4. 1991 do 31. 12. 1992. Vsebinsko panožna kolektivna pogodba ureja le tiste zadeve, ki so posebne za gozdarstvo, sicer pa se neposredno uporablja Splošna kolektivna pogodba oz. Zakon o delovnih razmerjih. Obseg pravic, določen v vseh teh predpisih, je le obvezen minimum, v našem aktu t. j. pravilniku o delovnih razmerjih, pa lahko določimo večji obseg, če tako hočemo in zmoremo.

Panožna kolektivna pogodba **razvršča dela v gozdarstvu** v naslednje skupine:

I. enostavna dela

II. manj zahtevna dela

(ročna dela na skladiščih, ročna dela pri pripravi tal, sadnji, obžetvi in vzdrževanju gozdnih prometnic, pomoč pri odkazilu...)

III. srednje zahtevna dela

(sečnja, ročno spravilo, pomoč pri mehaniziranem spravilu, nega gozdov, varstvo gozdov...)

IV. zahtevna dela

(delo s traktorji, delo z žičnicami, prevoz lesa...)

V. bolj zahtevna dela

(gozdarska delovodska dela...)

VI. zelo zahtevna dela

(vodenje del v gozdarskem revirju...)

VII. visoko zahtevna dela

(vodenje obratov, izdelava gozdnogospodarskih načrtov...)

VIII. najbolj zahtevna dela

IX. izjemno pomembna, najbolj zahtevna dela.

Za značilna dela v gozdarstvu: sekač, traktorist, žičničar, miner, strojniki gradbene mehanizacije, vrtalec in voznik gozdnega kamiona so določeni strožji **posebni pogoji za sklenitev delovnega razmerja** in sicer:

— starost najmanj 18 let oz. za minerja 21 let

— opravljen specialistični zdravniški pregled medicine dela.

Za zahtevnejša dela pa so predpisane minimalne **delovne izkušnje**

— za poslovodni organ 5 let

— za vodenje sektorja 4 leta

— za vodenje služb in referentska dela 3 leta

— za načrtovanje in projektiranje 3 leta

— za vodenje gozdarskega revirja 2 leti.

Za **pripravnike** je določeno trajanje pripravništva (enako je v našem pravilniku)

Na novo pa je predpisan delež terenskega dela v okviru pripravništva, ki znaša za gozdarje 90 %, za gozdarske tehnike 85 %, gozdarske inženirje 75 % in dipl. ing. gozd. 70 %. Sicer pa je na republiški ravni izdelan enoten program z navodili za izvajanje pripravništva v gozdarstvu.

Na področju **razporejanja** delavcev so določeni primeri, ko lahko poslovodni organ razporedi delavca na delo v drug kraj izven območja DO brez njegove privolitve:

— če v kraju ni dovolj dela za vse delavce,

— če v drugem kraju nastopijo večje potrebe ali je premestitev ekonomsko opravičljiva,

— zaradi slabih medsebojnih odnosov v skupini delavcev.

Problem **trajno presežnih delavcev** je prisoten tudi v naši panogi, zato kolektivna pogodba zelo podrobno določa merila za ugotavljanje le-teh in točkovanje. Merila so: delovna uspešnost, strokovna izobrazba oz. usposobljenost za delo, delovne izkušnje, delovna doba, zdravstveno stanje, socialno stanje. V celoti jih povzema naš pravilnik o delovnih razmerjih v zadnjem predlogu sprememb. Novost je ta, da je temeljni kriterij za ohranitev zaposlitve delovna uspešnost, ostali

kriteriji pa pridejo v poštev po vrstnem redu le, če so delavci na osnovi predhodnih kriterijev dobili enako število točk.

V gozdarstvu je enotno določen **delovni čas** in znaša 40 ur na teden. Zaradi sezonskega značaja dela je možno delovni čas prerazporediti tako, da traja delovni teden najmanj 30 ur in največ 50 ur.

Za **dela v izjemno težkih pogojih** se štejejo dela z motornimi žagami, pravilno mehanizacijo in gradbenimi stroji. Delavci teh del ne smejo opravljati polni delovnik.

Specifični so tudi primeri, ko ima delavec **pravico do odsotnosti z nadomestilom in brez nadomestila OD**.

Delavci, ki delajo na prostem, imajo pravico do nadomestila OD, če zaradi vremenskih razmer ne morejo opravljati dela, pa z prerazporeditvami delovnega časa niso dosegli letnega obsega ur. Pravica jim pripada le, če pridejo na delo. Brez nadomestila pa imajo delavci pravico do odsotnosti, če so odsotnost do 7 delovnih dni z nadomestilom OD po splošni kolektivni pogodbi že izrabili, pa so taki primeri ponovno nastopili.

Zaradi posebno težkih in nevarnih pogojev dela v gozdarstvu se bo **varstvo pri delu, varstvo pred požarom** in varstvo v **prometu** uredilo z enotnim republiškim pravilnikom, ki bo obvezen za vse gozdarske organizacije.

Zelo natančno je opredeljena **odgovornost za delovne obveznosti** s tem, da so našete lažje in težje kršitve delovnih obveznosti in primeri, ko se izreče ukrep prenehanja delovnega razmerja ter suspenz.

Naš pravilnik jih povzema v celoti.

Tretje poglavje kolektivne pogodbe se nanaša na **osebne dohodke in druge osebne prejemke**. Tako je glede na razvrščena dela določen **izhodišni bruto OD** in znaša:

	din
I. tarifni razred: enostavna dela	7.212
II. tarifni razred: manj zahtevna dela	10.535
III. tarifni razred: srednje zahtevna dela	12.073
IV. tarifni razred: zahtevna dela	12.847
V. tarifni razred: bolj zahtevna dela	13.229
VI. tarifni razred: zelo zahtevna dela	13.918
VII. tarifni razred: visoko zahtevna dela	17.278
VIII. tarifni razred: najbolj zahtevna dela	20.560
IX. tarifni razred: izjemno pomembna, najbolj zahtevna dela	24.673

Pri tem je treba še dodati, da je upoštevana najmanjša zahtevnost. Organizacija, ki pri teh delih postavlja dodatne zahteve, mora ustrezno povišati tudi OD. Izhodišni OD dosega delavec, če dosega normalni delovni učinek (100 %), določen v splošnem aktu. Zneski so seveda izhodiščni in se skladno z eskalacijsko klavzulo gibljejo oz. usklajujejo glede na rast življenjskih stroškov.

Znižanje tako določenih OD je možno za 20 % —, če zaradi izplačila OD nastopi izguba

— če z letnim planom ni zajamčena minimalna akumulacija, ki zagotavlja nujne rekonstrukcije obstoječih zmogljivosti,

— v primeru nelikvidnosti, če znašajo zapadle nepopravnane obveznosti organizacije več kot 50 % enomesečnih osebnih dohodkov.

V okviru teh omejitev mora sklep o znižanju OD sprejeti organ upravljanja.

Povračila stroškov v zvezi z delom so enaka kot po splošni kolektivni pogodbi razen terenskega dodatka, do katerega so delavci upravičeni, če se ne vračajo vsakodnevno z delovišča, ter imajo organizirano prehrano in prenočišče na terenu. Terenski dodatek ne more presega ti polne dnevnične.

Predlog sprememb pravilnika o delovnih razmerjih je že usklajen z našo panožno kolektivno pogodbo.

V primerjavi s kolektivnimi pogodbami drugih panog je ta po obsegu skromnejša, kar pa ne pomeni, da materija ni v celoti urejena.

Panožna kolektivna pogodba opredeljuje različnosti, v vsem ostalem pa se uporabljajo veljavni zakoni in splošna kolektivna pogodba.

Franica PORI

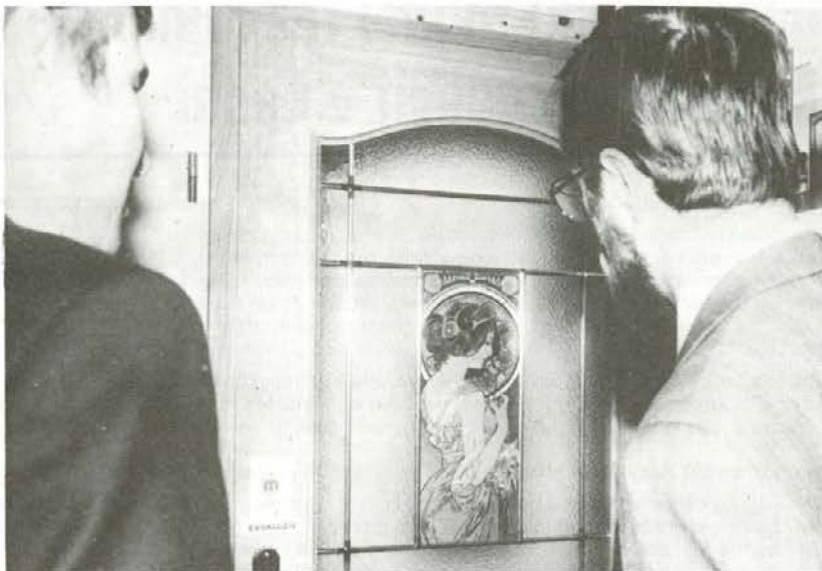
EDO KOTNIK PREJEL BRONASTI ZNAK CZ

Naš sodelavec, Edo Kotnik, sektorski vodja v TOZD Gradnje, je prejšnji mesec prejel Bronasti znak civilne zaščite za pomemben prispevek pri razvoju, krepitvi in praktičnem delovanju CZ — za aktivnosti in dejavnosti ob poplavah 1. in 2. novembra lani. To visoko odlikovanje mu je podelil Republiški štab CZ.

V neurju, ki je lani 1. novembra pustošilo po naši okolici, je bil Edo med prvimi, ki je organiziral ljudi in mehanizacijo TOZD-a Gradnje, ki so potrebni za tako akcijo! Opravljali so nujna reševalna dela v neurju, po tem pa odpravljali posledice poplave. Najprej so na novo zgradili del ceste v Velunskem jarku, ki jo je voda dobesedno odnesla, čistili so plazove in regulirali struge.

Edo pravi, da je bil zelo presenečen, ko je zvedel, da dobi odlikovanje. Prejel ga je kot priznanje celotnemu kolektivu Gradnje, saj je vse te akcije vodil s pomočjo sodelavcev, ki so vse katastrofalne dni požrtvovalno sodelovali pri odpravi posledic neurja.

Ida ROBNIK

Predsednik IS republike Slovenije Lojze PETRLE si je ob obisku v občini Slovenj Gradec ogledal tudi razstavljenе proizvode LESNE. Z izrednim zanimanjem si je ogledoval vrata EKSKLUZIV. To je skupni izdelek razvojnega oddelka Lesne in tovarn pohištva Prevalje in Pameče. Zanj je Lesna prejela najvišje priznanje sejma AMBIENTA 91 MOBIL OPTIMUM.

AKTIVNOSTI DIT SEKCIJE LESARJEV

Člani lesarske sekcije Društva inženirjev in tehnikov so se na posvetu o vzpodbujanju podjetništva in podjetniške miselnosti v Lesni dogovorili, da bodo podobna posvetovanja organizirali letos še večkrat. Poglobili se bodo v naslednja tematska področja:

- metode in oblike timskega dela
- inovacijska in kreativna dejavnost v pogojih tržnega gospodarstva,
- optimalna organiziranost razvojnih,

proizvodnih, vzdrževalnih in komercialnih funkcij na družbah

- avtomatizacija proizvodnih procesov
- kako sem postal podjetnik
- vzdrževalne funkcije in racionalna poraba električne energije
- poročila s strokovnih posvetovanj doma in v tujini.

Predavatelji na posvetovanjih bodo člani DIT pa tudi zunanji strokovnjaki.

UO DIT lesarska sekcija

Gozdnim cestam se pišejo boljši časi

Prejšnji mesec so se pristojni republiški organi končno odločili, da bodo iz proračunskih sredstev namenili del za vzdrževanje gozdnih cest v privatnem sektorju. Slovenska gozdna gospodarstva so se dogovorila, da bodo sredstva razdeljena po območjih na osnovi deleža pri vzdrževanju gozdnih cest v preteklih letih (v povprečju). Naš GG je dobil nekaj čez 3 milijone din.

Denar bomo porabili po tokih:	
Slovenj Gradec (ima 346 km cest ali 32,9%)	988.500 din
Dravograd (ima 156 km cest ali 14,8%)	444.500 din
Prevalje (ima 324 km cest ali 30,8%)	925.500 din
Radlje (ima 226 km cest ali 21,5%)	646.000 din
Skupaj	3.004.500 din

V GG pričakujemo, da bodo s svojim prispevkom za vzdrževanje gozdnih cest sodelovale tudi občine oz. krajevne skupnosti v naši regiji.

Sredstva namenjena za ceste bomo porabili strogo namenno na osnovi izdelanih programov porabe. Pri tem bodo sodelovali tudi ostali, ki bodo tudi prispevali denar za te namene. V programih bomo opredelili tudi prednost pri vzdrževanju tistim cestam, ki povezujejo vasi in domačije. O porabi denarja

bomo vodili posebno evidenco, nadzor pa bodo izvajale inšpekcijske službe.

Jeseni pričakujemo še najmanj enak delež sredstev za vzdrževanje gozdnih cest, seveda če bodo pri delitvi upoštevana enaki kriteriji, kot so bili pri sedanjih.

Pretekla leta smo imeli v privatnem sektorju tudi zavarovane. Letos smo zavarovanje sklenili šele sedaj, ko smo tudi za te namene dobili denar iz proračuna. Za celo leto pričakujemo ca. 800.000 din, prvi prispevek pa bo 203.000 din. To pa ne bo zadostovalo za ves fond cest, ki smo jih zavarovali prejšnja leta. Strokovni delavci iz projektive bodo pripravili nove sezname cest in cestnih objektov, ki so bolj izpostavljeni riziku poškodb in na osnovi tega pripravili predlog za zavarovanje cest.

Iz proračuna pa pričakujemo še namenska sredstva za gojitvena dela v kmečkih gozdovih. Ta sredstva nam bodo nakazovali mesečno na osnovi opravljenih del. Zato smo za spomladansko sadnjo že izdali sadike kmetom skupaj z obvestilom, kaj morajo opraviti v svojem gozdu. Lahko se bodo tudi odločili, ali bodo dela opravili sami, ali pa jih bodo prepustili našim delavcem.

I. ROBNIK

Organizacijski model razvojnih, tehnoloških in kontrolnih funkcij v Lesni

1. Uvod

Gospodarstvo zaradi nenormalnih pogojev išče racionalne oblike poslovanja. V zvezi s tem obstaja realna nevarnost nepravilne in nezadostne organiziranosti vseh funkcij, ki so potrebne za normalno funkcioniranje poslovnega sistema. Tudi Lesna in njene družbe so pri svoji preobrazbi in v svojem razvoju podvržene doseganju različnih organizacijskih oblik.

V prispevku skušam analizirati dosežanje modele in z nekaterimi ugotovitvami iz strokovne literature prispevati k izbiri optimalnega modela organiziranosti tehnoloških, razvojnih in kontrolnih funkcij.

2. Organiziranost razvojnih služb v Lesni

Lesna je bila centralizirano podjetje s tozdi, ki naj bi bili neke vrste strateške poslovne enote ali profitni centri. V tem času so bile v glavnem vse skupne funkcije centralizirane. V preobrazbi Lesne so se nekatere poslovne funkcije začele samoiniciativno organizirati na takratnih tozdih, kar je pomenilo odklon od uradne poslovne politike. Taka nekontrolirana organiziranost na nekaterih »predzrnih tozdih« je pomenila prednost in korak naprej v fazo t.i. samostojnih družb z elementi oz. zametki funkcijske organiziranosti.

Slika 1:

Če analiziramo razvojne, tehnološke in kontrolne funkcije ugotovimo, da sta se na tem področju pojavila dva različno uspešna modela organizacije razvojnih, tehnoloških in kontrolnih funkcij:

1. CENTRALIZIRAN MODEL
2. KOMBINIRAN MODEL

Praksa je potrdila, da centraliziran model organizacije teh funkcij ni bil uspešen in da je prihajalo do postopnega odklapanja oz. preno-

sa nekaterih funkcij iz centrale na družbe. V TIP Otiški vrh se je od vsega začetka uveljavil kombiniran model, saj so bile centralno organizirane le nekatere strateške razvojne funkcije. Pristojnosti so se v tem primeru delile na naslednji način:

CENTRALIZIRANE FUNKCIJE

- strateški razvoj
- marketing, reklame, propaganda
- tehnični nadzor
- ekonomski del investicijskih programov
- oblikovanje novih izdelkov

DECENTRALIZIRANE FUNKCIJE

- razvoj izdelkov in tehnologije
- tehnološka priprava dela
- tehnološki inženiring
- uvajanje novih tehnologij
- načrtovanje in vodenje investicij
- spremljanje in uvajanje proizvodnih programov
- izdelava tehnološke dokumentacije
- kontrola kvalitete
- načrtovanje programske in procesne opreme
- vzdrževanje in operativno vodenje procesne informatike.

Organiziranost sektorja za razvoj, tehnologije in kontrole kvalitete je primer kombinirane organiziranosti, ki se je v praksi pokazal kot uspešen model in bi ga kazalo uporabiti tudi na drugih družbah in za vse ostale poslovne funkcije, kar bi Lesno preobrazilo v poslovni sistem holdinškega tipa.

Prednosti kombiniranega organizacijskega modela so:

1. **krovna Lesna — holding se ukvarja samo s strateškimi usmeritvami razvoja,**
2. **na krovni Lesni ali na eni njenih hčerskih družb se opravljajo funkcije, ki jih je neracionalno organizirati na vseh družbah (nadzor, informacijski sistem idr.)**
3. **krovna Lesna ima pod nadzorom strateški razvoj in preprečuje nesmotrne poteze na razvojnem področju,**
4. **tehnično tehnološke službe na družbi so aplikativno organizirane in operativno izvajajo strateške razvojne usmeritve,**
5. **tehnično-tehnološke službe so vezane na spremljanje novih izdelkov in investicij od ideje do realizacije.**

Kombiniran model organizacije tehnoloških, razvojnih in kontrolnih funkcij se je potrdil tudi v praksi, saj je bilo v času organiziranosti sektorja realiziranih 40 večjih projektov s področja investicij in obnove tovarne, razvoja novih izdelkov, procesne informatike, poslovne informatike in na področju kontrole kvalitete. Poleg navedenih 40 projektov so se izvajale ostale redne naloge. Ker je težko ovrednotiti vse realizirane projekte, je bilo izbranih 20 največjih, katerih skupni prihranki v zadnjih štirih letih so 8.050.000 DEM, kar je ekvivalentno:

- 2.012.500 DEM/leto
- 22,36 DEM/m² plošč
- 6,6 % letne realizacije TIP
- 10,7 % prihranka je enako bruto OD vseh zaposlenih v sektorju

3. Organiziranost razvojnih služb na družbah

Tako kot so se pojavljali različni organizacijski modeli organiziranja razvojnih, tehnoloških in kontrolnih funkcij v Lesni, so se uveljavili tudi različni modeli organizacije le-teh v družbah in sicer:

1. KOT SAMOSTOJNE ORGANIZACIJSKE ENOTE — SEKTORJI
2. V SKLOPU PROIZVODNIH ALI KOMERCIALNIH FUNKCIJ

Organizacijska evolucija zahteva nenehno dograjevanje in razvojnih oblik in v zvezi s tem je vredno omeniti kot eno prvih stopenj razvoja t.i. agencijsko obliko organiziranosti, ki je bila aktualna leta 1850. Citiram: »V 19. stoletju je večino podjetij vodil lastnik, ki je bil hkrati tudi poslovnež. Podjetje je večinoma izdelovalo en sam izdelek in o vsem je odločal lastnik. Zaposleni so zgolj izpolnjevali njegove ukaze; funkcionalne specializacije ni bilo. Omejitveni dejavniki so bili lastnikovo obzorje in druge objektivne pomanjkljivosti, ki so naravna posledica majhnosti.«

(Nadaljevanje na 7. strani)

Slika 2: Razvoj organizacijskih oblik

	Proizvodna in tržna strategija	Organizacijska oblika	Začetnik	Oblika nadzora
1850	En izdelek ali storitev. Krajevni trg.	Agencija	Številni drobni lastniki	Osebn nadzor
1900	Omejen izbor standardnih izdelkov in storitev. Regionalni ali državni trg	Funkcijska	Carnegie Steel	Centralno načrtovanje in proračun
1925	Raznolikost v izdelkih in storitvah. Državni in mednarodni trgi	Divizijska	General Motors, Sears, Roebuck, Hewlett-Packard	Plani korporacije, divizije kot profitni centri
1960	Standardna ali inovativna ponudba izdelkov in storitev. Stabilni in novi trgi.	Matrična	Letalska in elektronska industrija (NASA, IBM, Texas Instr.)	Občasne skupine in druge rešitve za izrabljanje zmogljivosti: notranji trgi, skupno načrtovanje itd.
1980	Načrtovanje novih izdelkov in storitev. Svetovni trgi, spremembe v trgih.	Dinamična mreža	Velika gradbena podjetja, svetovna podjetja porabniških izdelkov, nekatere elektronske in računalniške firme (npr. IBM)	Začasne strukture, ki jih organizirajo iniciatorji - organizatorji in ki temeljijo na skupnem informacijskem sistemu, medsebojnem zaupanju in koordinaciji

Agencijski organiziranosti je v letu 1900 sledila funkcijska organizacijska oblika, ki je jasno razmejila odgovornosti tako, da so si poslovodneži razdelili odgovornosti in delo na jasno določene »svežnje« ali sektorje. V Lesni bi torej morali v celoti prevzeti organiziranost razvojnih in kontrolnih funkcij v samostojnih organizacijskih enotah in ne po vzoru agencijske oblike kot privesek nekaterih drugih služb. V Lesni se namreč v nekaterih družbah uveljavljajo dvomilne oblike organiziranosti teh služb v okviru proizvodnje, komercialne ali celo operativne priprave dela. Take organizacijske oblike razvojnih služb so se v praksi pokazale kot neuspešne in neperspektivne, ker so se vedno pojavljale v podrejenem položaju nekaterih pokroviteljskih služb. V taki organizacijski obliki razvojne službe ne nastopajo kot enakovreden partner pri poslovnih odločitvah, zato sledi programska in razvojna stagnacija družbe. Delavci, ki se sicer mimosredno ukvarjajo z razvojem so obremenjeni z operativno problematiko, medtem ko postanejo razvojno tehnološke funkcije sekundarnega pomena ali pa popolnoma zakrnijo. Omembe vredna je misel — citiram: »Časi dinovravov so mimo, še tako veliko ogrode ne pomeni nič, če nima razvitih možganov.«

Organizacijski model organizacije razvojnih, tehnoloških in kontrolnih funkcij kot samostojnih organizacijskih enot je uveljavljen tudi v lesni industriji in tudi v ostalih industrijskih panogah.

4. Zaključek

Lesna in njene družbe prehajajo iz centraliziranega podjetja preko podjetja s strateškimi poslovnimi enotami v holding ali krovno podjetje s hčerami, zato mora v preobrazbi slediti normalnemu evolucijskemu razvoju na organizacijskem področju. Ker nismo dozoreli, da bi v celoti prevzeli elemente najmodernejših dinamičnih mrež organiziranosti, moramo iz funkcijskih oblik, ki so bile v Ameriki aktualne leta 1900 postopoma preiti v divizijske in čimprej odpraviti vse elemente agencijskih oblik organiziranosti, ki so bile aktualne leta 1850.

Ker se prispevek dotika v glavnem reorganiziranosti razvojnih, tehnoloških in kontrolnih funkcij, je pomemben podatek, da je ameriška korporacija MERCK namenila letos milijardo dolarjev za razvoj in raziskave, kar je 56 % lanskega čistega zasluga. V korporaciji MERCK se vsekakor zavedajo dejstva — citiram: »Zmagovalci jutrišnjega dne bodo tisti, ki bodo znali najbolje izkoristiti znanje svojih raziskovalcev, pa naj gre za podjetje za izdelavo elektronskih naprav ali krompirjevih rezin.«

Pri organizacijah hčerskih družb je neizogibno potrebna decentralizacija in organizacija vseh vitalnih poslovnih funkcij kot so: razvoj, komercialna, finance in računovodstvo v samostojnih organizacijskih enotah na hčerskih družbah. »Krovno podjetje naj bi vodilo le strateške usmeritve korporacije in naj bi imelo le nekaj deset zaposlenih. Funkcije, ki se danes izvajajo na ravni korporacije, kot so kadri, razvoj itd., naj bi se izvajale na podjetjih — hčerah. Če pa tega ni mogoče uresničiti čez noč, je potrebno jasno ločiti strateški del od servisnega. Strateški del je nadrejen podjetjem — hčeram, servisni del pa obvladuje podjetja hčere načelno po presoji, če so storitve zadosti kvalitetne in poceni.«

V Lesni moramo doumeti vlogo in pomen razvojnih služb in se ne vračati v evolucijsko preživete organizacijske modele, ki so bili aktualni leta 1870, temveč moramo postati moderen poslovni sistem z razvojnimi službami in ne veliki ali majhni sistemi brez možgan. Pri načinu organiziranosti razvojnih služb moramo izbirati kombiniran model organiziranosti, kjer pa so dane možnosti, pa tudi omogočiti in podpreti organiziranost razvojnih služb v obliki profitnih centrov.

Danilo RANC

Viri:

- Revija za razvoj, januar 1991
- Gospodarski vestnik, april 1991

Stavka mislinjskih gozdarjev

V kolektivu TOZD gozdarstva Mislinja je zopet zavrelo 24. aprila letos, ko ob nakopičenih problemih in nezadovoljstvih še niso dočakali izplačilnega dne. Imenovali so stavkovni odbor in sestavili zahteve v 15. točkah in jih naslovili na direktorja TOZD, direktorja GG ter vsem ostalim sindikalnim organizacijam v podjetju:

1. Osebn dohodki in nadomestila (regres za topli obrok, obrabnina za motorne žage in orodje, kilometrina, regres za LD, itd.) se morajo izplačevati tekoče, najkasneje do 12. v vsakem mesecu.

2. Pri vrstnem redu izplačila in postavljenem roku je potrebno upoštevati finančno stanje žiro računa TOZD gozdarstvo Mislinja.

3. Višina EED mora biti odvisna in določena na osnovi uspešnosti poslovanja TOZD gozdarstvo Mislinja, ne pa vezana na povprečje Gozdnega gospodarstva.

4. Višina nadomestil se mora izračunavati na osnovi sprotih kalkulacij tekoče za vsak mesec (upoštevanje sprememb cen!) in biti izplačana istočasno kot osebni dohodki, vendar v gotovini.

5. Osebn dohodki za mesec marec se morajo povečati za % devalvacije dinarja v odnosu do DEM. Ta zahteva je posledica zamika izplačila OD v tem mesecu, ker je zato izgubil svojo realno vrednost (devalvacija).

6. Višina osebnih dohodkov mora biti v prihodnje usklajena z rastjo maloprodajnih cen. Najnižji neto OD (izplačilo) za delavca sekača ne sme biti nižji od 800 DEM (dinarska protivrednost).

7. Izplačila osebnih dohodkov morajo imeti prioriteto pred izplačili odpravnin in dokupom delovne dobe.

8. Zahtevamo takojšnjo ukinitve dela vsem zaposlenim, katerim je bila dokupljena delovna doba oz. tistim, ki izpolnjujejo pogoje za upokojitev. Takoj je potrebno ukiniti vsa pogodbeno dela v tej zvezi.

9. Finančna sredstva za dokup delovne dobe (že izplačana in tista, ki še bodo), morajo biti sorazmerna deležu (%), ki ga prispeva TOZD gozdarstvo Mislinja za opravljene storitve v DSSS. To pomeni, da se morajo finančne obveznosti z viški delovne sile reševati proporcionalno za vse TOZD in to na osnovi relativnega deleža dosedanjih obremenitev (stroškov) DSSS.

10. Odpravnine morajo biti pri enakih pogojih za vse delavce GG enake.

11. Za današnjo stavko so odgovorni vodilni delavci GG, ki niso zagotovili pravočasnega izplačila osebnih dohodkov in nadomestil.

12. Zadolži se v. d. direktorja TOZD-a, ki se z nekaterimi zahtevami stavkovnega odbora strinja, da obvesti glavnega direktorja GG.

13. Proti stavkajočim delavcem (vsem zaposlenim na TOZD gozdarstvo Mislinja) se ne sme izvajati nobenih sankcij.

14. Stavkali bomo do tedaj, dokler se o zahtevah ne pogovorimo z vodstvom GG.

15. V slučaju neizpolnitve navedenih zahtev zahtevamo odstop vodstva GG.

Nova davčna zakonodaja za kmete

Ob koncu leta 1990 smo v Sloveniji temeljito reformirali davčni sistem. V novem davčnem sistemu, ki velja od 1. 1. 1991 je večina občanov postala davčni zavezanci in sicer za davek, ki ga imenujemo dohodnina.

Po zakonu o dohodnini so zavezanci za plačilo dohodnine tudi lastniki kmetijskih zemljišč. Osnova za davek iz kmetijstva je katastrski dohodek kmetijskih in gozdnih zemljišč, ugotovljen po predpisih o ugotavljanju katastrskega dohodka. Glede na to, da je osnova katastrski dohodek, se v osnovo za dohodnino ne všteta dohodki, doseženi s prodajo kmetijskih proizvodov (prodaja mleka, živine, lesa ipd.), ki so pridelani na zemlji, katerih katastrski dohodek (gozd in negozd) je obremenjen z dohodnino. V osnovo za dohodnino pa bo poleg katastrskega dohodka všteti tudi dohodek s kmetijsko proizvodnjo in sicer v primerih, ko bo dohodek dosežen s proizvodnjo, ki ni vezana na doma pridelano krmo (reja perutnine, gojenje rib, školjk, cvetja, gob ipd.).

Kmetje, ki dosegajo dohodke s prodajo kmetijskih in gozdnih proizvodov, pridelanih na zemlji, bodo plačevali dohodnino torej samo v obliki davka od katastrskega dohodka ne glede na proizvedene oziroma prodane količine kmetijskih in gozdnih proizvodov.

Osnova za dohodnino se bo po Zakonu o dohodnini zmanjšala za lastna sredstva, ki jih bo zavezanec vložil v preureditev prostorov v turistične namene, v graditev in adaptacijo gospodarskih poslopij ter v nabavo kmetijske mehanizacije in naprav.

Znižanje bo zavezanec uveljavljal s posebno vlogo, kateri bo priložil dokazila o višini vloženi sredstev. Davčni organ pa bo na podlagi tega znižal katastrski dohodek zavezanca in sicer v višini 25 % vloženi sredstev za dobo dveh let. To znižanje KD pa ne more presežati zneska dvakratnega katastrskega dohodka, ugotovljenega za leto, za katero zavezanec uveljavlja znižanje za naštetne namene.

Npr.: Če zavezanec s katastrskim dohodkom 30.000,00 din vloži v te namene 100.000,00 din, se katastrski dohodek zniža za 50.000,00 din v obdobju dveh let, kar pomeni, da bo v prvem in v drugem letu opravičen davka iz kmetijstva oz. dohodnina od 25.000,00 din KD. Medtem, ko zavezanci s katastrskim dohodkom n.p.m. 20.000,00 din, glede na to, da znižanje ne more presežati zneska dvakratnega KD, ne bi mogli koristiti znižanja v višini 50.000,00 din, temveč v višini 40.000,00 din v obdobju dveh let.

Poleg teh olajšav, ki veljajo samo za lastnike kmetijskih zemljišč, se bodo pri odmeri dohodnine upoštevale še vse ostale olajšave, ki so enotne za vse plačevalce davkov. Teh pa na tem mestu ne naštevam, ker so že bile in še bodo obja-

vljene v drugih sredstvih javnega obveščanja.

Opozoriti pa je potrebno, da se zmanjšanje katastrskega dohodka za vlaganja lastnih sredstev in za elementarne nezgode na podlagi zakona o dohodnini ne more upoštevati pri določitvi osnove za odmero prispevka za zdravstveno zavarovanje kmetov, prispevka za solidarnost, niti za samoprispevek.

Povsem drugo pa je obdavčenje proizvodov s prometnim davkom, ki je bilo uvedeno 1. 2. 1991 z zakonom o začasnih ukrepih o davku od prometa proizvodov in storitev. Po tem zakonu je od vseh proizvodov, ki so namenjeni za prehrano ljudi in krmiljenje živali (razen kruha, mleka, jedilnega olja in masti — to so proizvodi, ki so ne glede na to, kdo je kupec, neobdavčeni) uveden 3% prometni davek. Zakon je uvedel oprostitve le v primerih, če se promet vrši preko žiro računa in se kmetijski proizvodi prodajajo proizvajalnemu, trgovskemu, gostinskemu podjetju ali obratvalnici, ki te proizvode kupujejo za nadaljnjo reprodukcijo, predelavo ali prodajo.

Pogoja, da se od prodanih kmetijskih proizvodov ne plača prometni davek od proizvodov sta torej dva in sicer:

1. da se blago prodaja določenemu kupcu;

2. da se plačilo prodanega blaga izvrši preko žiro računa.

Glede na to, da se je pri večini kmetov pojavila bojazen, da bodo v osnovo za odmero dohodnine šteti tudi dohodki, ki jih bodo posamezniki prejeli na svoje žiro račune moram ponovno poudariti, da v okviru sprejetih predpisov, ki veljajo za leto 1991, v osnovo za dohodnino ne spadajo dohodki, prejeti od prodanih kmetijskih in gozdnih proizvodov, ki so vezani na doma pridelano proizvodnjo, ne glede na to ali so dohodki nakazani na žiro račun ali ne. Pogoji nakazila na žiro račun je potrebno izpolniti zaradi oprostitve plačila prometnega davka od proizvodov, ki pa z odmero dohodnine nima nikakršne povezave.

Angelca MARZEL
DIREKTORICA

UPRAVE ZA DRUŽBENE
PRIHODKE

IZ SKUPŠČINE SLOVENIJE

Če sem zadnjič na tem mestu samo filozofiral, imam zdaj povedati veliko več. V Skupščini so se dogajale stvari, o katerih je vredno, da se pogovorimo tudi v Viharniku, čeprav je bilo javnosti to posredovano že s sredstvi javnega obveščanja.

Že nekaj mesecev je bila na sejah Poslanskega kluba SKZ — LS navzoča kritika glede prepočasne in neučinkovitega dela sekretariata za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Kljub temu pa me je presenetila nepričakovana novica, da je IO SKZ — LS sprejel sklep, da se odpokliče minister g. Osterc! Po svoji funkciji sem bil dolžan, da zberem mnenja in stališča kmetov naše regije. Udeležil sem se občnega zbora SKZ — LS v Radljah, v ostalih občinskih podružnicah pa sem uspel, da so na hitro sklicali seje. Če strnem mnenja, misli in sklepe v en stavek, lahko zaključim tako: če bi se z zamenjavo ministra za kmetijstvo razmere zanesljivo izboljšale, kmetje žrtvujejo g. Osterca. Moja dolžnost je bila, da sem te misli povedal na seji poslanskega kluba SKZ — LS, ki je bila dne 16. 4. 1991. Istočasno sem izkoristil tudi pravico, da povem svoje mnenje.

Nesporno je, da se razmere v kmetijstvu ne izboljšujejo, ampak se nasprotno slabšajo iz dneva v dan. Razumeti pa moramo, da temu niso krivi samo razlogi subjektivne, ampak predvsem objektivne narave! Če je zaradi dane gospodarske situacije na tleh celotno naše gospodarstvo, je razumljivo, da tudi kmetijstvo ne more preko noči na zeleno vejo. Tržno gospodarstvo, katerega skušamo uvajati, ima trde, neizprosne zakone. Vajeni smo takojimenovalnega »dogovorjenega« gospodarjenja, brezglavega najemanja kreditov brez odgovornosti. Te pa smo v veliki meri vlagali

v naložbe, ki ne vračajo. Posledice nosimo zdaj vsi. Zagovorniki bivše politike tega ne priznajo, nasprotno vso krivdo nalagajo na ramena sedanji demokratični oblasti, ki bi morala imeti čarobno palico, da bi mogla v doglednem času potegniti voz gospodarstva iz blata, v katerem tiči.

Prav tako je tudi res, da je sekretariat za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano premalo odločen in neučinkovit. Kmetje se upravičeno hudujemo, zakaj še niso bili sprejeti zakoni o zadruzi, o gozdovih in denacionalizaciji. Zakaj se kmetom ne vrača zemlja, kot je to obljubljala SKZ — LS že pred volitvami?! Cenovna razmerja se v škodo kmeta večajo vsak dan! Da ne govorimo o oteženi prodaji in izplačilu mleka in živine!

Če je IO SKZ — LS smatral, da je zaradi vsega navedenega potrebno zamenjati ministra za kmetijstvo, bi moral to storiti bolj korektno! Odbor baje ni bil niti sklepčen, prizadeti pa je izvedel za to važno novico šele iz tiska. Predsednik, ki je predlagal zamenjavo, je v isti sapi predlagal tudi naslednika, ki je v njegovem družinskem razmerju. Vse to je v obema rokama in ga razpihuje v svojo korist! SKZ — LS in s tem tudi DEMOS izgublja ugled in točke za prihodnje volitve. Zakaj mora prav SKZ — LS biti prva, ki naj sproži vladno krizo, ki si jo tako želi opozicija?!

Take in podobne misli smo izražali vsi, kar nas je bilo na omenjeni seji. Bile so podane tudi pisne izjave in sklepi občinskih odborov SKZ — LS in nekaterih občin, ki so v večini dajali podporo sedanjemu ministru. Kot je znano, je predsednik vlade to zadevo začel odložit.

Ta neljuba zadeva pa ima tudi svojo dobro stran. V sekretariatu za kmetijstvo se bodo bolj zavedali resnosti položaja, se zadev lotili bolj resno in zagnano!

Na zadnjem zasiedanju je bil sprejet tudi Zakon o vojaški dolžnosti. Terjal je zelo obširno razpravo, saj je bilo treba sprejeti ali odkloniti kar 74 amandmajev. V predlogu tega zakona sem ugotovil sledeče: tretji odstavek 54. člena tega zakona določa: Orožne vaje se lahko kmetu in drugemu obvezniku, ki samostojno opravlja dejavnost z osebnim delom, izjemoma odložijo zaradi neodložljivih del, če nima zaposlenih delavcev in če v njegovem gospodinjstvu ni drugega pridobitno zmožnega člana, ki je ta dela sposoben opraviti, dokler je takšna potreba, vendar najdlje do naslednjega vpoklica. V 31. členu, ki določa preložitve služenja vojaškega roka tistim, ki izpolnjujejo predpisane pogoje (študentje, samohranilci in drugi), pa niso zajeti naborniki-kmetje. Vložil sem pisni amandma, ki sta ga podpisala tudi Grabner Alojz in Kotnik Ludvik. S tem sem namreč dosegel, da je bil amandma posredovan na vse tri zbere Skupščine. V našem zboru sem podal tudi ustno razlago. V številnih primerih je kmet — nabornik ob ostarelih starših, morda pa ima samo enega, edina moška moč pri hiši. Takim naj zakon omogoča, da oslužijo svoj rok v zimskih mesecih, oziroma izbere letni čas, ki bo zanj najbolj ugoden. Prosil sem navzroč, da me pri glasovanju podprejo. Nestrpno sem čakal mnenje Izvršnega sveta, ki smo ga

dobili naslednji dan. Bilo je odklonilno. Iz prakse namreč vem, da se pri glasovanju vsak, ki ni točno opredeljen za nek predlog, odloči tako, kot je mnenje Izvršnega sveta. V razpravi o tem amandmaju sem se ponovno prijavil k besedi in rekel dobesedno: »Čudi me odklonilno mnenje Izvršnega sveta o predlogu, ki nikakor ne krajša ali izmika služenje vojaškega roka kmetom-nabornikom, ampak ta rok samo prilagaja naravi kmečkega dela! Na žalost moram ugotoviti, da ima IS tako malo razumevanja za naravo kmečkega dela, v nadaljnjem besedilu proizvodnji hrane, ki bo tudi v bodoče, pa naj bo Slovenija taka ali drugačna, poleg vojske strateškega pomena«. Poslance sem še enkrat prosil, da naj amandma podprejo. Ugovarjal mi je namestnik ministra za obrambo J. Kacin z utemeljitvijo, da bodo praviloma kmete-nabornike klicali v jesenskih mesecih. Predsednik zbora mi še ni utegnil dati besede, ko sem bil že za govorniškimi pultom z vprašanjem, če to določa tudi zakon, da ne bo to odvisno od dobre volje občinske komisije za obrambo. Namestnik ministra je moral priznati, da to ni zagotovljeno v zakonu. Ponovno sem vztrajal, da mora biti to tako važno vprašanje za kmeta-nabornika v zakonu o vojaški dolžnosti urejeno.

V našem zboru smo ta predlog izglasovali s potrebno večino, prav tako v družbenopolitičnem, sprejeli pa ga niso v zboru občin. Med pavzo sem priporočil članom usklajevalne komisije, da skušajo doseči umik tega sklepa

s strani ZO, kar jim je uspelo, zato ta zadeva ni prišla na skupno sejo. Vsi drugi amandmaji k temu zakonu, ki jih ni podprl IS, niso bili izglasovani. K osnutku zakona o cenah smo dali kmetje to pripombo: 9. člen tega zakona se spremeni tako, da se glasi: »Cene kmetijskih pridelkov določa Kmetijski institut Slovenije.« V smislu določb 6. člena tega zakona smo pripomnili, da so bile cene kmetijskih proizvodov v preteklosti vedno določene, nikoli pa ne regresirane v višini, ki bi pokrila proizvodne stroške.

Kot je bilo že pričakovati, so začele prihajati z vseh strani pritožbe kmetov v zvezi s propadanjem gozdnih cest. Te so naslovljene na Skupščino Slovenije, na poslanske klube strank in na posamezne poslance. S tem v zvezi sem poslal delegatsko vprašanje na vse tri zbere Skupščine, nakar sem dobil odgovor, da je bilo to vprašanje dostavljeno na: Republiški sekretariat za finance, Republiški sekretariat za kmetijstvo, Odboru za proračun in javne finance, Odboru za kmetijstvo, Odboru za promet in zveze in Izvršnemu svetu Skupščine Republike Slovenije. Ko sem prebral to vprašanje sem dodal, da je propadanje gozdnih cest nujna posledica stanja, v katerem smo. Zakon o gozdovih še velja, vendar ga ne izvajamo v celoti. Odpravili smo solidarnost, ki je bila glavni nosilec izgradnje in vzdrževanja gozdnih cest, ukinjeno je odvajanje biološke amortizacije; kmetje plačujejo davek od KD in še bomo od prometa od prodanega lesa. Ceste pa...? Ajžnik

EKOLOGIJA

Opazanja in nekaj misli o okolju

V marčevski številki Viharnika je bil članek o ribičih avtorja SILVA JAŠA. Nekoč sem o vodah in življenju v njih že pisal v Viharniku. Ne bo pa odveč, če še to ponovimo, posebno danes, ko se veliko govori in piše o našem okolju, ki je vsak dan bolj ogroženo. Težko bo vse kar človek misli in čuti na kratko opisati.

Ze od mladih nog sem z našimi potoki močno povezan, saj živim ob strugi Mislinje. Kot nekoč, se tudi danes rad sprehajam ob potoku, ki cveti od polivinila vseh barv kot butare cvetne nedelje. Ni več jezikov, ni žlebov, ki so včasih dajale dom in zavetje številnim ribam. Bili so leseni in preprosti, a so ob rednem vzdrževanju trajali dolga desetletja.

Dajali so ogromno energije za žage, mline in tudi elektrarne. Vsa ta energija, čista za okolje, in koristna vodnim živalim, je danes izgubljena. Iz dimnikov po vaseh pa se vali zadušljiv dim po premožu in olju. Ne bi bilo težko izračunati izdatkov za kurjavo ene vasi, kar bi lahko uporabili za male vodne elektrarne. Pa še tiste, ki so bile, smo uničili.

In črni ribiči. Tudi sam sem bil nekoč pred vojno med njimi. Za ribiško karto ni bilo denarja, saj ga še za sol ni bilo. Rib pa je kar mrgolelo po potokih in jih je bilo dovolj za vse vrste ribičev. Tako smo si vsaj ob nedeljah potešili lakoto po mesu. Užival sem tudi, kadar sem posedal ob Mislinji in opazoval jate rib, ki so skakale iz vode za komarji in

munami. Uživali smo ob čisti naravi in živalstvu, ki smo ga izkoriščali za hrano in potrebe. In danes? Stroge kazni so za eno ujeto ribo na črno. Da bi pa bil kaznovan tisti, ki množično mori ribe in drugo živo naravo, pa še ni bilo slišati. Ali ni to absurd, ki meji že na kriminal?

Minuli so velikonočni prazniki. Ljudje so počistili domove in okolico razne navlake, kot je navada za veliko noč. Vso to navlako pa so zapeljali marsikje kar v korita rek in potokov, kar zahteva še najmanj truda. Vsa govorjenja za čisto okolje so, kot zgleđa, zaman in bo treba seči po strožjih ukrepih, podobno kot za varnost v cestnem prometu. Ali ne bi to vlogo prevzeli ribiči? Ne le, da lovijo črne in divje ribiče, ampak tudi onesnaževalce voda in množične morilce rib in drugih živali naj bi ovajali sodniku za prekrške.

Vse te misli so mi vrtale po glavi, ko sem se sprehajal ob strugi Mislinje, kadar sem imel čas. Toda reka Mislinja je mrtva; rib, ki sem jih nekoč opazoval z ljubeznijo, ni več. Namesto njih pa je polno nesnage in odpadkov vseh vrst. Pohorje je kakor rajski vrt, v sebi skriva ogromno bogastvo. Njegovi potoki skrivajo v sebi ogromno čiste energije. Če bi jo znali izrabiti, ne bi bila nikomur napoti kot jedrske elektrarne, ali termoelektarne, ki strašijo ljudi s svojo nevarnostjo. Vse pisanje o čistem okolju je zaman, treba bo preiti k dejanjem. Kdor ljubi naravo in jo občuduje, se ne bo jezil na živali, če mu pogrizejo nekaj pridelka. Se vedno je boljše kot pa mrtva narava brez življenja. Uživam ob pogledu na srne, ki se pasejo po travnikih, pa še nisem čutil zaradi tega pomanjkanja. Kadar so v stiski pozimi, jim rad priskočim na pomoč. Posebno ptice mi to stotero povrnejo, druge živali pa s pogledom na nje. Lovca pa ne bi hotel biti, da bi te ljubke živali pobijal.

Jože Krajnc

P. S.

Ob odpadkih ob reki Mislinji v vasi Vovkarje je nekdo postavil tablico z napisom: **Hvala za kulturna darila! Se še pripravam, reka Mislinja.** Res domiselno, kaj ne?

ČISTILI SMO STRUGO REKE MISLINJE

Velikokrat smo sami krivi, da je naše okolje umazano in često niti ne premislimo, kam odlagamo smeti in drugo navlako. Kako umazane so struge naših rek in potokov, pa smo lahko ugotovili po lanskoletni novembrski poplavi, ki je za seboj pustila prava razdejanja. Bregovi naših rek in potokov pa so okrašeni s polivinilastimi vrečkami in drugo navlako. Čiščenja struge reke Mislinje so se lotili krščanski demokrati, in naš posnetek je iz Turiške vasi. Vse pa kaže, da očiščevalna akcija zaradi slabega vremena ni najbolj uspela.

F. J.

NAŠI UPOKOJENCI

TOZD GOZDARSTVO MISLINJA

KLEMENC ANTON

roj. 28. 3. 1941

Od leta 1967 pa do 1985 je bil zaposlen na TOZD gozdarstvo Mislinja kot gozdni delavec — sekač.

V začetku 1986. leta je bil zaradi bolezni ocenjen za invalida II. kategorije in od takrat je opravljal delo cestarja.

Z dokupom let je bil upokojen 30. 12. 1990.

KOTNIK PAVEL

roj. 29. 6. 1943

Vso delovno dobo je bil zaposlen v gozdarstvu in sicer 4 leta v Ravnah, od leta 1973 pa v Mislinji.

Zaradi bolezni je bil invalidsko upokojen 31. 3. 1991 z delovno dobo 26 let in 6 mesecev.

JOŽE PRAPRETIK

roj. 23. 2. 1942

V TOZD gozdarstvo Mislinja se je zaposlil leta 1972 kot gozdni delavec — sekač. Pred tem je bil zaposlen na GG v strojnem obratu.

Zaradi bolezni je zadnja leta opravljal delo cestarja.

Upokojil se je konec leta 1990 z dokupom let.

— So ljudje, ki odhajajo v svoj zasluženi pokoj in za njimi ostaja praznina. To so še sorazmerno mladi ljudje, ki so vsa svoja delovna leta posvetili delu v gozdarstvu in gozdarskemu obratu Slovenj Gradec. Tisti, ki ostajamo, se s hvaležnostjo spominjamo njihovega življenjskega prispevka in jim želimo, da še dolgo uživajo sadove svojega dela in vse lepote življenja.

TOZD GOZDARSTVO SLOVENJ GRADEC

METOD SEKIRNIK dolgoletni direktor TOZD

VIDA VRHNJAK

— vsa svoja delovna leta vodja gojenja gozdov na GO Slovenj Gradec

MARICA SKOBIR

rojena 13. 6. 1939

Naša Mara, tako smo jo klicali njeni sodelavci, se je zaposlila na GO Slovenj Gradec 1959 leta kot knjigovodja OD in blagajničarka. Ta dela je opravljala ne glede na različne organizacije, tudi v času, ko se je obračun lesa za kmete vršil na gozdarskih obratih, tako da so jo kot natančno in dobro delavko poznali poleg njenih sodelavcev tudi kmetje slovenjegraškega območja. Težko se je odločila za ločitev od kolektiva, na katerega je bila vsa svoja delovna leta navezana, vendar je prevladala odločitev, da mlajši bolj potrebujejo delo, zato se je koncem leta 1990 z dokupom let upokojila.

Sodelavci se ji zahvaljujemo za dobre in pristne odnose v vseh letih skupnega dela in ji želimo še veliko zadovoljnih let.

— Invalidsko so se v letu 1990 upokojili sodelavci:

EDO POHOVNIKAR

roj. 25. 12. 1937

Na gozdarski obrat Slovenj Gradec je prišel leta 1963 po priključitvi lesnega odseka pri Kmetijski zadrugi Podgorje h gozdnemu obratu Slovenj Gradec kot merilec lesa. Ta dela je opravljal vse do svoje upokojitve v različnih organizacijah obrata v letih 1976—1987 na TOK Slovenj Gradec, zadnja leta pa na TOZD gozdarstvu Slovenj Gradec.

Verjetno ni kmeta na slovenjegraškem območju, kateremu Eda ne bi izmeril vsaj »fure« lesa. Delo merilca lesa ga je izredno veselilo, tako da mu ni bilo težko ostati na »furi« tudi po »sihtu«.

Sodelavci pa ga poznamo kot vestnega delavca in mojstra svojega poklica, še posebno pa kot dobrega prijatelja. Invalidsko se je upokojil dne 14. 12. 1990.

ANTON JAMŠEK

roj. 9. 5. 1940

Pri gozdarskem obratu Slovenj Gradec se je zaposlil leta 1962 in je bil med prvimi, ki so opravili tečaj za motorno žago.

Bil je tih in skromen. Nič mu ni bilo nikoli pretežko, le tiho in silovito je vseskozi nabiral svoje kubike in sekaška dela opravljal do svoje upokojitve dne 7. 5. 1990.

VINKO GOTOVNIK

roj. 15. 1. 1939

Na gozdarski obrat Slovenj Gradec je prišel iz Tovarne usnja leta 1974. Po opravljenem izpitu za motorno žago se je zaposlil kot gozdni delavec — sekač v revirju Pohorje. Poleg sekaških del je opravljal tudi dela na gojenju gozdov v tem revirju. Invalidsko se je upokojil dne 13. 4. 1990.

MARIČKA SMONKAR

rojena leta 1943

Po končani nižji gimnaziji se je morala zaposliti, ker je bil finančni položaj v družini bolj slab. Leta 1959 je dobila službo na Opremi, sedanji Novi opremi v Slovenj Gradcu. V komerciali je opravljala naloge fakturiranja izdelkov, likvidacije faktur, splošna administrativna dela in odprema izdelkov.

V Gmajni pri Slovenj Gradcu si je poiskala privatno stanovanje. Za plačilo stanarine je morala v popoldanskem času opravljati razna gospodinjska dela. Zelo si je želela nadaljevati šolanje, vendar si zaradi takih pogojev ni mogla privoščiti drugega kot dvakrat po 6 mesecev administrativnega tečaja. Potem se je poročila. Rodila je tri otroke, zgradila dom in spet ni bilo časa za šolanje.

Leta 1976 se je zaposlila v skupnih službah gozdarstva in lesne industrije v prodajnem oddelku na delovnem mestu fakturiranja izdelkov. Nazadnje je ta dela opravljala v komerciali Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec. Vsa leta službovanja je bila vestna in pridna delavka. Zadnja leta jo je začelo zapuščati zdravje in se je invalidsko upokojila 30. 12. 1990 leta.

IVANKA POBERŽNIK

Za redno šolanje ni bilo možnosti. Po krajšem strokovnem usposabljanju v knjigovodstvu se je leta 1957 zaposlila v kmetijski zadrugi Šentjanž. Z združevanjem zadrug je prišla v kmetijsko zadrugo Dravograd in z reorganizacijo kmetijstva in gozdarstva leta 1963 na gozdarstvo Dravograd. Od tam smo jo leta 1976 privabili v računovodski sektor Lesne. S svojimi bogatimi delovnimi izkušnjami, pridnostjo in zavzetostjo pri delu je postala vodja stroškovnega knjigovodstva za gozdarski del podjetja. Njeno delo je bilo nepogrešljivi vir prepotrebni informacij o poslovanju TOZD in TOK gozdarstva dejavnosti. Z dokupom manjkajočega leta in nekaj mesecev je bila konec leta 1990 upokojena. Sodelavke se ji zahvaljujemo za bogat prispevek k skupnemu delu računovodstva gozdarstva in ji želimo, da je moči ne zapustijo tudi v tretjem življenjskem obdobju.

SLAVKO URŠNIK

rojen 27. 3. 1939

V gozdarstvu se je zaposlil leta 1973 kot šofer kamiona na TOZD Transport in servisi. Pred tem je ta dela opravljal pri Intesu, v Tovarni meril in nekaj časa pri Mariborskih mlekarnah.

Od leta 1985 zaradi invalidnosti II. kategorije ni mogel več voziti. Premeščen je bil za hišnika na delovno skupnost.

Zdravstveno stanje se mu je še naprej slabšalo, tako da se je moral 30. 12. invalidsko upokojiti. Njegovi kolegi ga poznajo kot dobrega šoferja, ki je imel izreden posluš za potrebe kolektiva.

TOZD TRANSPORT IN SERVISI

FRANC KLANČNIK

rojen 23. 4. 1929

V TIS se je zaposlil 1. 7. 1970 na delovno mesto stroškovni knjigovodja. Pred tem je od leta 1955 dalje delal v predhodnih organizacijah sedanjega Gozdnega gospodarstva kot so bile: Gozdarski odsek Kmetijske zadruge in Kmetijsko gozdno gospodarstvo na delovnem mestu saldakontist in drugih računovodskih delih.

Starostno se je upokojil 28. 2. 1991 s 35 let delovne dobe.

MIRKO MURI

rojen 23. 6. 1942

K nam na TIS je prišel iz Železarne Ravne, kjer je bil zaposlen kot voznik vlačilca. 20. 2. 1974 je dobil odločbo za opravljanje del šoferja tovornjaka s hidravličnim dvigalom. Leta 1982 je bil zaradi bolezni razporejen na delovno mesto »ključavničar«. To delo je opravljal do invalidske upokojitve 30. 12. 1990, ko smo mu zaključili delovno knjigo z 31 let in 3 mesece delovne dobe.

IGNAC GRUBER

rojen 11. 10. 1935

V delovno razmerje smo ga sprejeli 1. 9. 1977. Vse do predčasne upokojitve 15. 12. 1990 je delal na delovnem mestu rezkalec.

Ob upokojitvi je imel 35 let in 6 mesecev delovne dobe.

IVAN VAVDI

roj. 16. 12. 1935

Iz TOZD Gozdarstva Črna, kjer se je zaposlil aprila 1960 kot sekač in pozneje žičničar, je prišel v Transport in servisi 1. 4. 1964. Delal je kot traktorist, pozneje kot voznik kamiona, vse do leta 1981, ko je bil zaradi zdravstvenih težav razporejen na delovno mesto vratar. Vsa dela je vestno opravljal vse do upokojitve.

30. 12. 1990 se je invalidsko upokojil s 30 leti in 9 meseci delovne dobe.

NAŠI JUBILANTI

Meseca aprila in maja praznujejo svoje jubileje

20 let delovne dobe

Kristi KNEZ, Gozdarstvo Radlje

30 let delovne dobe

Miha KRAJNC, Gozdarstvo Črna
Lenart NAGLIČ, Gozdarstvo Radlje
Rudi SALOMAN, Gozdarstvo Radlje
Rudi DRAŽNIK, CLS Otiški vrh

POČITNICE V POREČU IN NA KRKU

TOK gozdarstvo Radlje ob Dravi ima na razpolago za letovanje kontejner v Lanterni pri Poreču in kamp prikolico v Punatu na Krku.

Cena 10-dnevnega letovanja v kontejnerju znaša 3.000,00 din ali 300,00 din na dan.

Cena 10-dnevnega letovanja v prikolicu znaša 2.800,00 din ali 280,00 din na dan.

Prijave pošljite do 24. 5. 1991 vodji kadrovske socialnih zadev, Marijani LAHOVNIK.
Marijana LAHOVNIK

VIKTOR LEVOVNIK 60 LET

Viktor Levovnik z ženo

Ob častitljivem jubileju smo obiskali Viktorja Levovnika, našega zvestega sodelavca pri oblikovanju Viharnika.

Rodil se je pri Lampretu na Selah 17. marca 1931 leta kot nezakonski sin. Za takratno moralo je bila »pankrtska« mati zaničevana, zato si je Viktorjeva mati silovito prizadevala, da bi svojemu otroku zagotovila boljše življenje. Tako se je leta 1943 poročila s starejšim človekom h Kogolski bajti. V družini je Viktor ostal edini sin in tudi dedič majhnega Kogolskega posestva.

Prvič se je zaposlil v Železarni Ravne po osvoboditvi. Najprej je delal v laboratoriju. Za to delo si bi moral pridobiti izobrazbo v Rušah, pa ni mogel zapustiti doma za daljši čas. V železarni je potem delal v različnih obratih 42 let. V tem času je po delu obisko-

val gimnazijo. Takrat pravi, mu je zavrelo tudi za literarno delo. Pri tem mu je veliko pomagal pokojni dr. Franc Sušnik, pa profesor Mezner.

O tem svojem ustvarjanju pripoveduje: »Javnosti sem se prvič predstavil v času, ko so po naših krajih prepevali Beneški fantje. Za njih sem napisal nekaj besedil. V letih 54, 55, 56 sem pripravljaj tudi vsebine za takratne radijske oddaje o beneških Slovencih. V tem času sem prišel v stik s pokojno pesnico Lily — Loy v Ljubljani, ki me je popeljala v klub društva slovenskih pisateljev. Tu sem srečal veliko znanih literatov. Začel sem objavljati v reviji Mlada pota. Pokojni dr. Jurij Feleher me je pripeljal k Mohorjevi družbi, kjer sem objavljaj 4 leta. Ko pa smo kmetje začeli prejemati Viharnik, sem vanj začel do-

pisovati. Občasno kaj pošljem tudi na uredništvo Večera in objavljaj v revijah, ki jih izdaja celovška Mohorjeva družba.

V kulturnem življenju sem sodeloval tudi drugače. Nekaj let sem celo vodil prosveto v Št. Janu.

Sem tudi član Slovenske akademije znanosti in umetnosti, kamor sem poslal več kot 20 spisov iz naših krajev za slovensko narodopisje.

Viktor je sedaj že 2 leti v pokoju. V svoji stari kmečki hiši je srečen z ženo, s katero se zelo dobro razumeta in ob vnukih pozabljata, da jima tečejo leta.

Ida ROBNIK
Franc JURAC

FRANC JAMNIK PD. DULAR 60 LET

Franc Jamnik, p.d. Dular

Če bi bil vsak Dular živel 60 let pri Dularju, gostilni na koroško-štajerski meji pri Kotljah, bi bil Franc Jamnik, p. d. Dular, ki je letos 5. aprila učakal 60 let, štirinajsti (14) v 822 letih, odkar je bilo leta 1169 prvič omenjeno ime Dularjeve gostilne.

V soboto zvečer, 6. aprila 1991 je bilo pri Dularju svečano in praznično. Spoštovani in priljubljeni gostilničar in kmet Franc Jamnik je v krogu svojih sorodnikov in prijateljev praznoval svoj lepi, življenjski praznik: 60 let svojega življenja.

Za slavljenca, ki je sedaj pravzaprav že ta »stari« Dular, je bil to gotovo pomemben mejnik v življenju, posebno, če ga doživi zdrav, čvrst in dobre volje, tako kot ga je doživel on.

Franc je bil rojen pri Španželu na Gornjih Selah. Njegova mladost ni bila roznata. Zelo zgodaj se je seznanil s trdim delom; otrok številne družine, brez zemlje, premoženja in

lastne strehe nad glavo, ki si je služila kruh z golimi rokami. Bili so kočarji, najemniki, ki so se pogosto selili iz ene bajte v drugo.

Pežel, Pritržnik na Selah, Ardev v Kotljah so bile postaje na njihovi poti. Šele po vojni, so se z agrarno reformo osamosvojili in ustalili v Kotljah, pri tedanji Ravnjakovi bajti na Brdinjah, današnjem Jamniku.

Skrben, priden in deloven je bil Franc. Že si je gradil hišo v Ravnah na Koroškem, ko se je srečal in spoznal z Dularjevo Pavlo, lastnico daleč poznane Dularjeve gostilne. Vzela sta se, postal je Dular. Rodil se je sin Maksi, bodoči naslednik. Žal, je smrt Pavle mnogo prezgodaj in nepričakovano prišla in grozila, da bo propadlo vse, kar sta skupaj ustvarila. Takrat je bilo za Franca zares težko. Ljudje so škodoželjno govorili: »Pri Dularju je konec z gostilno. Franc tega ne bo zmogel.« Toda zmotili so se, Franc je zmogel in uspel.

»Po smrti Pavle je bilo nekaj časa res tako hudo, da ni za povedati,« je sam priznal. Za vse sem bil sam in Pavli.

Toda stisnil sem zobe in si rekel: »Moram zdržati in uspeti! Če je lahko Pavla bila uspešna v gostilni, bom tudi jaz. Zagrizel sem se v delo in počasi je šlo in steklo. Najbolj je seveda steklo tedaj, ko sem spoznal Urško in je ona prišla k Dularju. Res mi je veliko pomagala. Z njenim prihodom in njeno pomočjo se je vse v kratkem času obrnilo na bolje. Še bolje pa je bilo, ko je sin Maksi končal šolanje za gostinstvo in prijel za delo. Toda začeti in nadaljevati po smrti Pavle pa sem moral sam.«

Kaj naj še povem o našem slavljenču, 60 letniku, prijatelju Francu Jamniku — Dularju.

Dularjeva hiša, kljub temu, da je gostilna, je vedno gostoljubna in prijazna, po stari slovenski šegi, prav po njegovi zaslugi.

Vsakemu, ki ga za kaj prosi, rad pomaga. Lepo je vzgojil svojega sina Maksija, kar je pogoj, da bo tudi nova bodoča Dularjeva gostilna slovela po gostoljubnosti in dobri, solidni postrežbi.

Lepo se razume z Urško, s katero živita v lepi novi hišici, ki sta si jo postavila za stara leta.

Rad ima snaho in obe vnučki, saj ga starejša Tanja obožuje. Je čudovit sosed, spoštovan mož in občan, prijatelj, na katerega se zmeraj lahko zanesesh.

Našemu slavljenču Francu, želimo še mnogo zdravih, srečnih let življenja v krogu svojih domačih pri Dularju.

Biti mora v gostilni med gosti, ker njegova navzočnost v gostilni pomeni poseben čar in mikavnost, brez katere bi Dularjevi gostilni gotovo nekaj manjkalo.

Rok GORENŠEK

Volilna konferenca aktiva invalidov Slovenj Gradec

Dne 16. 3. 1991 je bila v prostorih doma upokojencev redna volilna konferenca aktiva invalidov Slovenj Gradec. Številna udeležba te konference je ponovni dokaz, da ljudje oz. člani društva z zanimanjem spremljajo delo in potek v društvu.

Ponovno je bil izvoljen oz. potrjen za naslednje mandatno obdobje sedanjí predsednik aktiva — naš delovni predsednik Andrej Stradovnik in predsednik celotnega Društva invalidov Slovenj Gradec Martin Vižintin. Potrditev je bila sprejeta z močnim aplavzom.

Predsednik Stradovnik A. je v svojem pozdravnem govoru pozdravil goste, odbor in vse ostale v dvorani. Na zidu pa je bil razpet prapor našega aktiva — ponos aktiva, dokaz prizadevnih članov, zlasti predsednika Stradovnika. Razvili smo ga dne 2. 6. 1990 — prav slavnostno.

V svojem izčrpnem govoru je poudaril, da je namen dela društva, da pomaga invalidom, kolikor pač dopuščajo naša finančna sredstva in meje naše pristojnosti, popestri družabno življenje naših članov z izleti in srečanji v regiji. Posebno pozornost namenjamo težkim invalidom in socialno ogroženim. Posebno v današnjem kritičnem času je predsednik vsem zaželel, da bi se gmotni položaj invalidov izboljšal.

Ni pozabil omeniti, da so na Temeljnem sodišču v Slovenj Gradcu za invalide občine Slovenj Gradec vsak petek v tednu od 8.00 do 12.00 ure-uradne ure. Nudijo brezplačno vso pomoč v pravnih zadevah in nasvete v podobnih težavah. Predstavil je tudi plan dela letošnjega leta. Najbolj se člani razveselijo vesti o izletih in podobnem. Letos načrtujemo spomladanski izlet po Primorski; v poletnem mesecu piknik na Pohorju — Pungartu in jesenski izlet na Dolenjsko. Veliko je bilo povedanega, a tudi ne vsega izrečenega. Tudi ta naš aktiv, ki je sicer najmočnejši v društvu invalidov Slovenj Gradec, saj šteje trenutno 415 članov in je tudi finančno močan, saj zna aktiv dobro gospodariti in ne pozna osebnih koristi, ima vseeno težave, ker tudi dobro in varčno gospodarjenje ni vsem po godu.

Predsednik Stadovnik se je vsem navzočim zahvalil za udeležbo, zaželel prijeten večer ob ansamblu »AJDA« ter »dober tek« pri večerji!

Res je bilo prijetno, saj se je ta veseli del konference zavlekel v jutranje ure!

Nato so prepusili besedo še predsedniku Društva invalidov Slovenj Gradec ing. Vižintin Martinu. Le-ta je po svojem pozdravnem govoru še razložil delo v društvu in naloge, ki obvezujejo odgovorne v društvu. To so stanovanjski problemi, arhitektonske ovire itd.

Če se ozremo nazaj v letu 1969, ko so se začeli ustanavljati medobčinski odbori, je bilo ustanovljeno med drugim tudi Društvo invalidov z namenom, da se invalidi včlanijo v društvo in si pridobijo status invalida. Prvi člani koordinacijskega odbora so bili: med njimi še danes naš član Faletov Miro, drugih tu ne bi omenjali, ker ne sodelujejo več! Z prvega predsednika tega društva je bil imenovan (sedaj že pokojni) prizadevni invalid Andrej Lovšec. Žal, je sredi ustvarjalnega dela preminil.

To so bili prvi, ki so zaorali ledino, katero mi sedaj obdelujemo. Glavni namen ustanovitve tega društva je bil ta, da se invalidi organizirajo, da bi imeli tudi mladi ljudje invalidi možnost zaposlovanja.

Pozneje, ko se je ustanovila skupščina, je bila naloga le-te pridobivati sredstva za pomoč soc. ogroženim invalidom, obisk na domu težkih invalidov, pa rekreacija in izleti.

Danes pišemo leto 1991. Z zadovoljstvom ugotavljamo, da šteje naše društvo invalidov Slovenj Gradec 1400 članov. So pa te številke zaskrbljujoče, da na tem teritoriju, kot je Slovenj Gradec z aktivi Stari trg, Podgorje, Selevrhe, Mislinja in Pameče, živi tako visoko število invalidov.

Kdo ne bi razumel posebno težkega invalida in njegovih težav, saj se življenjski stan-

dard slabša, kar še posebno občutijo invalidi.

Vse slabši so obeti finančne pomoči od republike. Izgleda, da bo vsa razpoložljiva sredstva posrkal državni proračun.

Trudili se bomo po naših močeh oz. po močeh našega društva, da bi pomagali vsem članom s kakšno skromno obdaritvijo soc. šibkih, vsem pa s kakšno urico ali dnem prijetnega razvedrila.

Če bomo videli, da ste zadovoljni in veseli, smo tudi opravili plemenito delo.

Ivanka SVETEC

Zdravilne rastline

Navadna smreka — *Picea excelsa*

Raste po vsej Evropi, v naših krajih v gorah do 1700 m. Pri nas smreka spremlja človeka že od nekdaj od zibke do groba, mu daje les za bivališča, streho nad glavo in kurjavo. Iz iglic, smole in lubja pridobiva eterična olja, grenčice in iz skorje čreslovino, in še razne postranske proizvode. Poleti pa berejo čebele zelo kvaliteten med, ki ga rabimo v prehrani in zdravstvu.

Cveti maja. Prašni cvet stoji med iglicami lanskim mladik v mačicah, ki so najprej rdeče, pozneje rjavorumene; pestični cvet tvorijo najprej zelenkaste potem vijoličaste in karminastordeče storžaste mačice, ki se po opranjenju povesejo; to so smrekovi storži.

Sestavine: smola, eterično olje, smrečje, grenčica; Skorja vsebuje čreslovino.

Rabimo mlade poganjke in iglice. Nabiramo spomladi.

Raba:

a) Notranje: poganjke, ki smo jih nabrali spomladi, rabimo za čiščenje krvi, koristijo pa tudi pri zasluzenosti pljuč, kožnih izpuščajih in lišajih ter pri revmatizmu. (45—60 g svežih poganjkov na 3/4 l vode, 30 g posušenih poganjkov na 1/2 l vode: na dan 1—2 skodelici.) Imenitno okrepiča za prsne bolezni pripravimo iz 3 l svežih mladik — poganjkov, ki jih kuhamo eno uro v 3/4 l vode, obaro precedimo in vkuhamo 1/2 l vode z 1 funtom belega kandijevega sladkorja v gost sirup, ki ga vzamemo 3 krat na dan po eno žličko. Terpentinovo olje (5—10 kapljic na sladkorju večkrat na dan) rabimo pri gnilem vnetju pljučne sluzne mreže. Notranje smemo terpentinovo olje rabiti samo zmerno, ker lahko neprijetno učinkuje in povzroči bolečine v mehuruju.

b) Zunanje: kopeli iz smrekovih iglic okrepijo živce in koristijo ljudem, ki so slabega zdravja, zlasti pa bledičnim. Za polno kopel rabimo zavretek 1 1/2—2 kg smrekovih iglic ali 150—500 g izvlečka smr. iglic, temp. vode naj bo 26—28° C; kopel naj traja 10—20 minut.

Terpentinovo olje in smrekovo smolo rabimo za obliže in mazila pri revmah, tvorih, ozeblinah, in otrdlinah — žlezah.

Durandejevo zdravilo za žolčne kamne: 5 delov čistega terpentinovega olja zmešamo z 20 deli etra, jemljemo po trikrat na dan po 10 kapljic.

Prvenec, dišeča perla — *Asperula odorata* (l. Waldmeister).

Trajna rastlina z dolgo, plazečo se koreniko, iz katere se razvije 15—30 cm visoko, pre-

prosto, štirioglasto steblo, okoli katerega stojijo suličasti listi v krogih, spodaj po osem zgoraj po šest. Cvet je pecljata pakobula. Raste pogosto po senčnih gozdovih, posebno po bukovih.

Cveti maja in junija, snežno belo, v obliki zvezd.

Sestavina: eterično olje, grenka ekstraktna snov, kumarin itd. Nabiramo aprila in maja.

Raba:

a) Notranje: odlivek s 25 g na 1 l vode učinkuje dražilno, čisti kri, lahko sili na potenje in vodo, dobro pomaga pri nevroloških motnjah, migreni, napadnih omedlevicah in pesku v mehuruju. Rabi se tudi pri melanholiji, histeriji, vodenici, zaprtju trebuha, zamaženosti jeter in zlatenici.

Najbolj pa učinkuje sledeča mešanica iz enakih delov prvenca, timijana, listov rdeče jagode in robide: 6 g te mešanice na 1/2 l vode pripravljeno kot čaj, ki se jemlje po žličkah, služi dobro pri lahkih prsnih težavah ali bolečinah v trebuhu.

b) Zunanje: obkladki s svežim zmečkanim zeliščem služijo položeni na čelo pri glavobolu, vnetjih, oteklinah, tvorih in ranah.

Rastlina se rabi za pripravljanje znane »majske pijače« z vinom, ki upliva poživljajoče na kri. Te pijače so se že včasih radi posluževali gozdni delavci. Ta Waldmeister, kot ga običajno pri nas imenujejo, je bil že včasih zelo znan in cenjen.

Oba opisa sta povzeta po starih bukvah.

Matevž Čarf

Predstavljam vam tri strokovnjake — zeliščarje:

gospod DARKO SILJANOVSKI zdravi z glino iz Baltiškega morja.

Je ing. farmacije. Zdravljenje je prevzel od svojega očeta, ki je bil ing. gradbenega materiala. On navaja, da je dolgo let bolehal zaradi reume. Tako je Tedonal prvo preizkušal na sebi. Popolnoma je ozdravel od revme. Tedonal zdravi sledeče bolezni: revmo, sklepno revmo, poškodbe mišičevja, udarce, natege mišic.

Tedonal lahko naročite pri Viktorju Levovniku iz Zelovca 31, 62373 pošta Št. Janž. Lahko pa tudi dobite pri njem vse podatke o nabavi.

Drugi strokovnjak zdravi bolezni, ki danes pogosto napadajo človeštvo: bolezni ožilja srca, živčni napetosti, ranam, astmi, nizkemu krvnemu pritisku. Vse te težave zdravi gospod ŠTEFAN KOVAČ dipl. ing. kemije predelava zdravilnih zelišč, Pleteršnikova 28 Ljubljana, tel. (061) 273-212.

Tretji zeliščar, ki je že svetovno priznan, je gospod IVAN NOVAK iz Šoštanja, Glavni trg 5; tel. (063) 881-246. Gospod Novak izdeluje priznan zeliščni tonik za zdravljenje las. Izdeluje še zdravila proti bolečinam v grlu, zolču, črevesju, ledvicah.

Priporočam, da se neposredno ali po telefonu obrnete na gospoda Ivana Novaka. Ne bo vam žal!

Viktor Levovnik

V dom starostnikov v Črnečah

Sobotnega dopoldneva varovanci doma starostnikov v Črnečah še dolgo ne bodo pozabili. V počastitev materinskega dne so jim mladi krščanski demokrati Mislinje in Šmartnega priredili pester kulturni program. Ob sodelovanju članov stranke v Mislinji jim je uspelo vsakega varovanca tudi obdariti z vrečko peciva, čestitko in šopkom pomladnega cvetja. Ganjenost poslušalcev v dvorani in varovance, ki so zaradi boleznih priklenjeni na postelje, nas je prepričala, da smo bili dobrodošli in da si takih obiskov, ki jim prinesejo mladost, sproščenost in veliko veselja, zelo želijo.

Hvala osebju doma in gospodu direktorju Borovniku, da so nam omogočili ta neposreden stik z varovanci doma. Marija Rotovnik

Izlet upokoencev DIT v Solčavo. V levem kotu zgoraj je Potočka zijalka. Foto: Matevž Čarf

V spomladanskih dneh, ko še odjuga ni docela pobrala snega, se tudi ovce kaj rade pasejo v takšnih »kopnačah«. Foto: F. Jurac

KADROVSKE VESTI

PRIŠLI: v mesecu marcu 1991

Priimek in ime, datum prihoda, dela, ki jih bo opravljal, DO iz katere prihaja

TOZD GOZDARSTVO RADLJE OB DRAVI
Sušek Samo, 1. 3. 1991, dipl. ing. gozdarstva-pripravnik
Hedl Robert, 1. 3. 1991, ing. gozdarstva-pripravnik

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB SLOVENJ GRADEC
Jakopec Romana, 15. 3. 1991, ekon. tehnik-pripravnik

ODŠLI: v mesecu marcu 1991

Priimek in ime, datum odhoda, dela, ki jih je opravljal, DO v katero odhaja

TOZD GOZDARSTVO SLOVENJ GRADEC
Sekirnik Metod, 30. 12. 1990, direktor TOZD, upokojitev
Skobir Marica, 30. 12. 1990, knjigovodja OD, upokojitev
Gotovnik Stefan, 15. 3. 1991, sekač, sam. obrtnik

TOZD GOZDARSTVO ČRNA NA KOROŠKEM
Vaserfal Matjaž, 30. 3. 1991, sekač, določen čas

TOZD GOZDARSTVO RADLJE OB DRAVI
Izak Janez, 30. 12. 1990, sekač, upokojitev
Karničnik Matjaž, 31. 3. 1991, delovodja,

TOK GOZDARSTVO DRAVOGRAD
Vivod Ljuba, 18. 3. 1991, administratorka, TZO Odor Dravograd

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB SLOVENJ GRADEC

Penec Ivan, 31. 3. 1991, vodja delovne skupnosti, kmetija
Gregor Peter, 31. 3. 1991, izv. geodetskih del, sam. obrtnik
Kanovnik Darja, 31. 3. 1991, ekon. tehnik-pripravnik,
Napečnik Tatjana, 31. 3. 1991, ekon. tehnik-pripravnik,

TOZD TRANSPORT IN SERVISI PAMEČE

ODŠLI SO: od decembra do marca 1991
Skutnik Kristijan, 12. 12. 1990, avtomehanič,
Gruber Ignac, 15. 12. 1990, rezkalec, predčasna upokojitev
Muri Mirko, 30. 12. 1990, ključ., invalidska upokojitev
Vavdi Ivan, 30. 12. 1990, vratar-čuvaj, invalidska upokojitev
Zavodnik Jože, 30. 12. 1990, ključ., upokojitev
Buč Viktor, 24. 1. 1991, avtomehanič, sam. obrtnik
Brezovnik Zvonko, 26. 2. 1991, voznik, sam. avtoprevoznik
Klančnik Franc, 28. 2. 1991, stroš. knjig., starostna upokojitev
Rošer Adam, 28. 2. 1991, voznik,

STRUKTURA IN GIBANJE DELAVCEV V MESECU MARCHU

TOZD	M	ŽSKUPAJ
Gozdarstvo Mislinja	45	5 50
Gozdarstvo Slovenj Gradec	35	1 36
Gozdarstvo Črna	105	8 113
Gozdarstvo Radlje	82	22 104
TOK Gozdarstvo Slovenj Gradec	31	4 35
TOK Gozdarstvo Dravograd	11	2 13
TOK Gozdarstvo Ravne	21	5 26
TOK Gozdarstvo Radlje	16	4 20
Centralno lesno skladišče Otiški vrh	34	5 39
Transport in servisi Pameče	98	13 111
Gradnje Slovenj Gradec	39	6 45
DSSS Slovenj Gradec	32	51 83
skupaj:	549	126 675

Darja Gros

Delo in običaji v gozdarstvu v preteklosti

Riža

Ko je bilo delo na sečišču končano po dogovorjenih pogojih, so hlovovino izmerili, prevzeli in obračunali ter sekače izplačali, kolikor je še ostalo od predujema.

Ob prvem primernem vremenu za spravilo lesa iz sečišča so ves les spravili na primeren kraj, da je bil pozimi dostopen kljub debelo zapadlemu snegu. Način spravila je bil določen glede na terenske pogoje. Če je bil teren primeren za spravilo po tleh — po jarku, so počakali na primerno vreme — mraz. Če to ni bilo mogoče, je bilo treba zgraditi lesno rižo. Pri nas so večinoma strmi tereni — jarki in smo poznali tako imenovane suhe riže, da so les spravljali v mokrem vremenu ali mrazu, ko je bil tako imenovani »sigont« (poledenelo). Za gradnjo riže je bilo treba imeti primeren lep gladek les iz kakih močnejših redčenj (kot današnje telegrafnice in okroglice).

Pri gradnji riže so morali biti vsaj štirje dobri, za tako delo sposobni delavci. Prvi je bil mojster riže, ki je bil na čelu riže, poleg njega je bil pomočnik, ki je bil tudi tega dela vajen, dva sta rižo usmerjala in sestavljala, spodaj pri lesu sta bila še dva dobra delavca, ki sta vedela in poznala vsak del riže, kako se imenuje in ga znala pripraviti po želji mojstra in ga mu dostaviti. Riža je morala biti lepo speljana, da ni bilo skokov in preostrih ovinkov (kot železnica), z enakomernim padcem. Delo je bilo težko, kjer je bil teren zelo strm ali prepaden in je bilo treba postavljati visoke koze in visoko dvigovati težak zmrzel les in tudi po 12 m dolge langone. Vsak člen riže je imel svoje ime, teh sestavnih členov riže je približno v enem štosu 18.

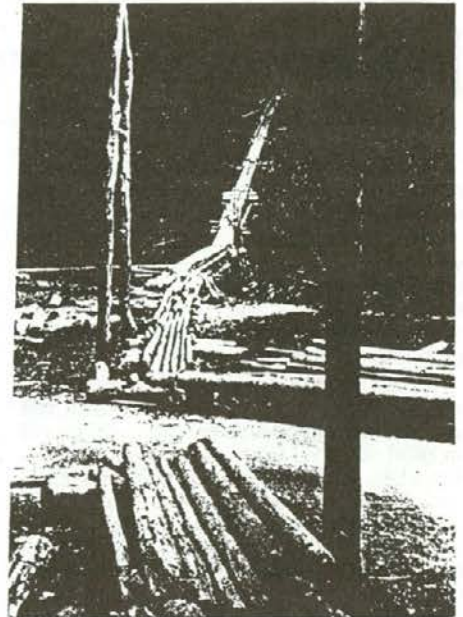
Ko je bila riža gotova, so delavce razporedili vzdolž riže od skladišča, kjer je les čakal na spravilo. Prva dva delavca spodaj na skladišču sta imela nalogo za red in po potrebi skladanje hlovov na kupu. Če je bila riža daljša, je moral biti med skladiščem in vrhom riže — kode še na primernem kraju poštar za prenos komande iz skladišča do zadnjih delavcev v kodi. Poštar si je moral poiskati tak prostor na preglednem hribčku, da ga ni motil šum vode in ropot hlovov po riži. Prenos

komande je bil zelo važen glede na varnost poteka spravila lesa. Komanda je morala biti točno prenešana, in nujen je bil točen odgovor.

Ko se je delo začelo, so se delavci razporedili ob riži, je prvi iz skladišča dal komando preko poštarja v kodo: glasno razločno »kergaa — kergaa«; od vrha je preko poštarja dobil odgovor »verdee — verdee« in hloodi so začeli leteti po riži hitro drug za drugim. Dostop na rižo v tem času ni bil dovoljen. Ko je bilo treba hlovovino poravnati ali bilo kaj drugega narobe, so iz skladišča preko poštarja dali komando do vrha »ubauuhh — ubauuhh«. Od zgoraj je moral priti preko poštarja odgovor »johii — johii«. Šele po tem odgovoru je lahko delavec stopil na skladišče ali šel po riži. Ko so na skladišču delo končali, so ponovno dali komando preko poštarja v kodo »kergaa — kergaa« od zgoraj pa odgovor »vardee — vardee« in spodaj so se delavci umaknili, ker so hloodi na gosto leteli. Če se je slučajno podrla riža, je bila od spodaj komanda »mortaa — mortaa«, od zgoraj pa odgovor »johii — johii« in priti so morali skupaj, da so okvaro popravili. Ko je bilo šihta konec, je bila od spodaj komanda »Šihtaus — Šihtaus — Gotes Namen«! Izvor teh komand je največ laških, delno nemških, precej holcarjev je bilo Lahov in Tolmincev. Da je bilo treba biti zelo pazljiv, kažejo primeri nesreč. Leta 1933 je delavec na skladiščih med naletom lesa stopil na rižo. Noga se mu je zataknila med trame in je ni mogel hitro izvleči.

Ko je videl prihajajoči debel hlood, si je sam odsekal nogo in se zvalil iz riže. Drugi primer je kje iz savinjskih planin. Med naletom lesa po riži je delavec stopil v rižo. Ker se ni utegnil umakniti, ga je drobnejši kos zadel v trebuh in ga prebodel. Pri teh delih so morali biti sposobni ljudje. Še nekaj o holcarjih. Na splošno se govori, da so holcarji bili večinoma pijanci. Pa ni tako. Poznal sem dosti holcarjev in imel opravka z njimi, pa so bili prav varčni ljudje. Ko so ob mesecu prejeli svojo plačo oz. predujem, je skrben delavec nesel denar domov v Savinjsko, od koder je bil.

Poznal sem fanta, ki je vsak teden vzel nakaznico za hrano samo 25 din. To je bilo samo

Izdelava riže in spravilo lesa po riži.

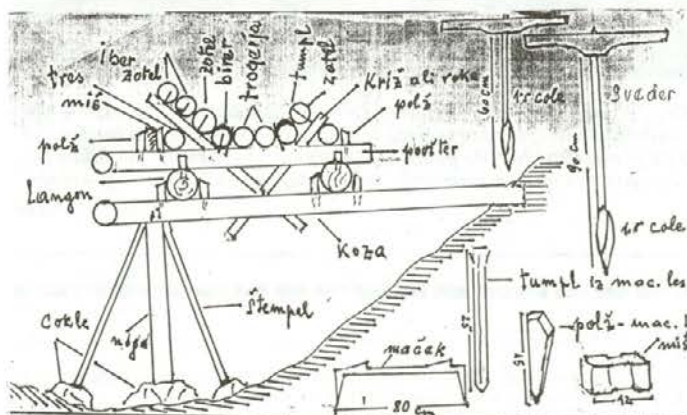
za 3 kg koruznega zdroba, 1,5 kg slanine in 1 kg sladkorja in žiko, za kavo. Marsikateri kmet, ki je prej pognal svoje posestvo po grlu, se je prišel v gozd k holcarjem poboljšati, ker je šele tam spoznal težko delo. Res pa je, da so se nekateri v času plače malo povesečili. Nekateri periodični pijančki so lumpali nekaj dni. Naposled, ko so se stregnili, so šli na svojo delovno mesto, pijačo pustili v gostilni in pošteno delali. V kočah in na delovnem mestu pa alkoholnih pijač v glavnem nisem videl, čeprav sem imel dosti opravka s takimi ljudmi. Izjeme pa so seveda povsod, tudi v drugih straneh. Če bi bili res taki pijanci, bi ne bilo pesmi:

*Ko bi holcerca bila,
bi holcerca bla,
bi na štoru sedela in
tolarje štela.
Sedaj pa mlinarja imam,
pa moko petlam.*

Dosti holcarjev pa si je tudi uredilo čedne domove in kupilo kmetije.

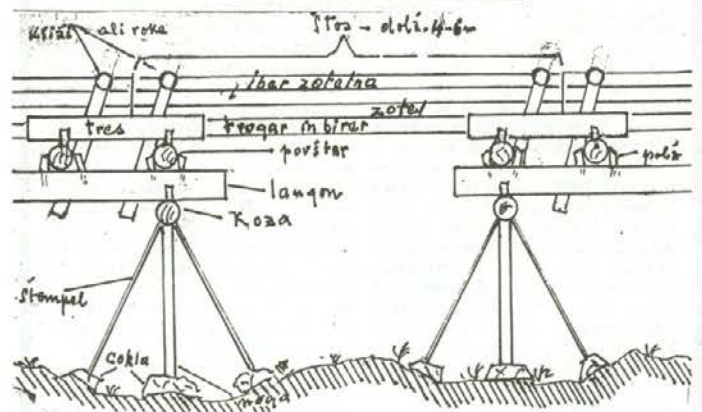
ČARF Matevž

PREČNI PROFIL LESNE RIŽE (slika 1)

Slika narisana po spominu pred 54 leti (1936-1939). V suhi lesni riži je 17-19 različnih delov, ki imajo vsak svoje stalno ime.

PODOLJNI PROFIL LESNE RIŽE (slika 2)

»Spominčič vonj spomin sladak«

Te besede je napisal za mesec maj pokojni pisatelj Alojz Gradnik. Pa se bom teh besed malo poslužil.

Vrtijo se letni časi. Vsak letni čas skriva v sebi neko zorenje naslednjega. Čudovit je ritem narave, vse je prelito v harmonijo pomladnih skladb. Z druge strani pa to ritmično zaporedje poraja v nas žarko hrepenenje po trajni, večni nespremenljivosti.

Na našem duhovnem področju pravi pesnik, da si človek želi, da bi to minljivo čim prej dejansko minilo, da bi se nam čas ustavil in začel nov svet! Da bi naj postalo novo življenje! Ali ni to nekakšno kozmično poveličanje? Groza me obdaja, če pomislim, da mi ljudje, ki se imenujemo ljudje sprave, dobre nade, drvimo ravno nasprotno v propad kot pa v srečo. Ni nam mar solza, ni nam mar onih, ki nas gledajo z že skoraj lačnimi očmi. Vsaj kristjani bi se morali naučiti nauka od velikega četrtka ob slovesni zadnji večerji in se navezati besed: »Kot sem jaz vas ljubil, se vi med seboj ljubite in zvesti bratje si bodite!« Tukaj naj ponovim besede našega metropolita Alojzija Šušterja, ki je na veliko noč rekel, da se nam mnogim še nadaljuje veliki petek. Na, to je res! In ta veliki petek se širi med Slovenci iz dneva v dan. Zakaj? Zato, ker v nas ni več čuta do trpina, do človeka, ki je socialno ali na kakršenkoli način ogrožen. Pa se kljub temu mnogi imajo za kristjane?

Danes raje gledamo in premisslujemo o duhovnem sporočilu, o tihoti. Zelo radi govorimo o eshatoloških izkušnjah, govorimo

kako smo dobri, da čakamo slavo veličanstva, o posvečenem času materije, ki žal iz dneva v dan prihaja v atomski čas uničenja. Mislim, da to ni utrip našega mističnega iskustva. Nič ne pomaga, če pojemo, kako je široko odprto nebo, da nam sije neizrekljivi žar luči, ko vsega tega ne znamo sprejeti.

Pomlad je nam prispodoba vstajenja narave, vse hiti v cvet, vse klije. Kaj pa človek? Zapadel je v neki čuden nemir, ki ga iz dneva v dan plaši obveščnje, da sprašujemo se, ali bo še jutri za nas Slovence sončen dan, ali pa bo že to, kar čutimo.

Kakorkoli gledamo sedaj v maju, je to neki daljni odsev nečesa, kar je bilo in se ne vrne! Tudi letos bodo po naših grapah zacvetele spominčice, tudi letos bodo v Vorančevih krajih, tam kjer je pekel, rasle najlepše šmarnice. Mogoče se bo le kakšen mladi Voranc, bosopet, korajžno napotil tja, kjer cvetejo šmarnice in vladajo strahovi in cvetja natrgal

svoji mamic! Morda se bosta fant in dekle, ko se bosta držala za roke, napolila v te grape po rože. Oh, kako lepa je naša narava, kako so lepe naše dobrave! Kako bi bil človek lep, če bi znal biti v srcu dober in plemenit in čuječ za sočloveka. Človek danes uničuje lastno življenje in svoje okolje. Res je, da zaradi tega ne bo več žab in ježkov. Človek pa se ponaša, kot da bo živel večno. Vedite, tako enostavno verjetno ni, ljubi moj bralci Viharnika. Pozabljam, da se danes država komaj vzdržuje. Pozabljam, da je vsaka pomlad za nas obnova življenja. Ali ni to prenova neskončne regeneracije, ki se pojavlja vsako leto znova? Pojdimo včasih iz sebe, poiščimo solzice — šmarnice, pogledimo ta lepi dišeči cvet! Zahvalimo se za vse, kar nam je stvarnik dal, spoštujemo to, ljubimo vse te darove in naučimo se biti bolj dobri do sočloveka!

Viktor Levovnih

JURIJ URŠNIK
1913—1991

Pomlad se je začela letos že zgodaj prebujati, a žal te pomladi ni več dočakal Pogorečev ata, dedek, pradedek Jurij Uršnik iz Sv. Primoža nad Muto. Tiho in mirno je na god sv. Jožeta ugasnilo njegovo življenje in na prvi pomladanski dan ga je pospremila velika množica svojcev, sosedov, prijateljev in znancev na vrt miru ob Dravi.

Luč tega sveta je zagledal 8. 5. 1913 na sončni Pogorečevi domačiji. Že v rani mladosti je izgubil mamo. Še rosno mladega so privajali na kmečka dela in vzljubil je zemljo in naravo. Z vestnim delom si je pridobil zaupanje očeta, da mu je prepustil grunt. Leta 1938 si je ustvaril družino in z ženo Marijo sta podarila življenje trem dekletom in sinu Jožetu. Vsem sta privzgojila ljubezen do narave in plemenitih dejanj. Prav v času, ko je nastajala mlada družina, so se nad našo deželo zgrnili temni oblaki druge svetovne vojne in zaradi sodelovanja s partizani je družini kar dostikrat pretiela huda nevarnost.

Z odrasčanjem otrok je postalo življenje na kmetiji lažje in kmetija se je razvijala. Ob skrbi za svojo kmetijo se je zavzemal za razvoj ce-

lotnega Primoža. Bil je tudi med prvimi odborniki takratne občine Primož v najtežjih povojnih časih. Bil je pobudnik in organizator elektrifikacije, izgradnje cest in še mnogih drugih del za skupen razvoj kraja. Poleg vsega naporega dela je skrbel za dobre sosedske odnose, ki so se ukoreninili na celotnem področju Primoža. Svojo ljubezen do narave je izkazal tudi skoraj s petdesetletnim članstvom v lovski družini.

Tako je v letih poln delovnega elana potrpežljivo prenašal vse življenjske tegobe in družinske skrbi, kjer mu je trdno stala ob strani žena Marija. A kjer je sožitje, se v hišo rada priplazi bolezen, ki je načela zdravje obeh. Kljuboval je svoji boleznini in bodril svojo težko bolno ženo, ki se je poslovila od družine in domačije pred štirimi leti. Izguba žene ga je močno prizadela in njegovo že načeto zdravje se je sčasoma še poslabšalo.

Ob vseh težkih trenutkih so mu vedno stali ob strani njegovi otroci z družinami.

Dragi Pogorečev oče, hvala vam za vse, kar ste dobrega storili za nas in naš kraj. Ohranili vas bomo v trajnem spominu.

L. M.

Alojz in Jožica Kumer iz Legna pri Slovenj Gradcu sta bila nemalo presenečena, ko je njuna krava Šara telila trojčke: dva bikca in teličko. Telička je ob telitvi tehtala okoli 20 kilogramov, medtem ko sta bikca bila težja. Kot pravijo pri Kumrovih, se je sedaj delo v hlevu kar povečalo.

Foto: F. Jurač

Glasilo VIHARNIK izdaja delovna organizacija Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec

Ureja uredniški odbor: Ida ROBNIK, Andrej ŠERTEL, Hedvika JANSE, Vida VRHNIJAK, Danilo RANC, Gorazd MLINSEK.

Glavni urednik: Andrej ŠERTEL, odgovorna urednica: Ida ROBNIK, lektorica: Majda KLEMENSEK, tehnični urednik: Bruno ŽNIDERSIČ.

Naklada: 4500 izvodov.

Tisk: GZP MARIBORSKI TISK Maribor, Tržaška cesta 14, 62000 Maribor, 1991.

Moškemu pevskemu zboru »Ksaver Meško« ob 25. obletnici

Zivimo v krajih, kjer je pesem vedno rada domovala. Pesem je čudovita govornica, ki glasno izpoveduje najskritejša čustva človekovega srca.

Toda zborovska pesem zahteva in tudi daje več. Od pevcev zahteva vztrajne vaje, poslušalcem pa nato ubrana pesem podarja užitke. Naši pevci že četrto stoletja vestno vadijo ter nas kot sokrajani s pesmijo spremljajo po naših najbolj tankočutnih življenjskih poteh. Vaša pesem je odmevala ob prazničnih kresovih, se dopolnjevala s svatovskimi vriski, blažila žalost pogrebcev, nam prek radia prihajala v goste, obujala spoštljiv spomin na padle branilce domovine. Včasih nam zapojejo kar tako, drugič se podate v kosanje s sebi enakimi od Pliberka do Traberka in naprej. Peli ste na godovanjih, fantovščinah in kdo bi mogel naštetih stotere trenutke, ko po znaku pevovodje za hip utihnejo tudi ptice.

Od časov staroste in pevovodje Mihe Hovnika, so se v zboru oglašali glasovi po dveh Francov, dveh Ivanov, dveh Viktorjev, dveh

Milanov, dveh Marjanov in dveh Tinetov, pa glasovi Slavka, Rudolfa, Karla, Janeza, Jureta in Florjana. Vsi ti glasovi so se neizbrisno zapisali v srca ljudi ožje in širše domačije, v šole in cerkve, v domove kulture in naše hribe.

Da, Moški pevski zbor »Ksaver Meško« je eden od spoznavnih znakov našega kraja in skupaj z našim nepozabnim duhovnim učiteljem Meškom nas notranje navdihujeta. Kra-

jani smo na zbor ponosni, njegovim neutrudnim pevcem pa iz srca hvaležni.

Želimo si in upamo, da se bo lahko po četrtoletni umetnostni poti tega zbora pevsko življenje našega kraja še bolj razživelo. Potomcem smo ne samo dolžni prenesti pevsko kulturo naših prednikov, marveč jo na tej poti tudi obogatiti. Zbor to svoje poslanstvo vestno in uspešno opravlja, kar mu tudi v bodoče iz srca želimo.

Anton Lah

Brazde

Bila sem doma na hriboviti kmetiji, pa se še danes prav živo spominjam, kako sva doma z našim očetom orala. Če smo imeli že malo starejše vole, mi ni bilo treba volov vsepovsod voditi. Kjer ni bilo strmo, sta šla lepo sama. Kadar je naneslo, da smo imeli mlade voliče, torej začetnike, sem jih morala voditi sleherno brazdo.

Tako sva z očetom spomladi, še več pa v jeseni, ko se seje ozimno žito naorala mnogo, mnogo brazd, po dolgem in počez, potem sva posejala zlato zrnje. To zrnje je vzkli, včasih je prav dobro obrodilo, včasih tudi ne, a toliko še vedno, da je bilo kruha za vse nas. Naša draga dobra mati nam je bila skoro skozi cel vek — našega kruha pek.

Zlasti takrat, ko se je začela vojna, smo morali še več žita sejati, da smo zadostili vsem datjavam, da je še tudi za nas domače kaj ostalo. Najhuje je bilo v letu 1944, ko so

nas in našega soseda bombardirali. Bilo je dne 4. aprila ob 11^h dopoldan. Na nas in soseda je padlo na stotine zažigalnih bomb. Ljudje so govorili, da je bil videti naš hrib kot božično drevo z gorečimi svečami. Zgorelo nam je gospodarsko poslopje z vso opremo, le živino smo še izgnali iz hleva. Hvala Bogu, da vsaj človeških žrtev ni bilo, je rekel vsak, ko so prihajali ljudje od blizu in daleč in si ogledovali nesrečo. Dobro se spominjam, da nam je tisto leto žito dobro obrodilo. Ker nismo imeli gospodarskega poslopja, smo snopje presušili, potem smo ga kar na njivi zložili v velike kupe. Dali smo vse od sebe, mnogo znanja in truda je bilo treba, da smo do srede septembra že imeli postavljeno novo gospodarsko poslopje. Bili smo eni zadnjih, da nam je dala takratna oblast takoimenovane »Bezugschein« za nabavo gradbenega materiala. Ker je okupator že slutil, da se mu majojo tla pod nogami, je bilo zelo, zelo težko dobiti material, saj se nihče več ni brigal za stvar, za katero je bil določen. Za denarno plačilo ni bilo moč dobiti ne delavcev ne materiala, moral si jim dati tudi hrano in pijačo in še kaj za družino. Na sebe si moral včasih kar pozabiti, pa kljub temu smo bili zelo veseli, da smo lahko zvozili že enkrat tudi žito domov pod streho.

Tako človek delaš najprej doma, potem, pa še za sebe, da si ustvariš svoj dom, da se nisi zavedaš, kako leta drvi mimo tebe. Zdravje se izmika, lepega dne pride ura, ko se ti stemni pred očmi. V hipu vidiš pred seboj krivuljo svojega življenja z vsemi vzponi in padci. Vidiš svoj mozaik, prepleten z dobrim in slabim, prepleten z veseljem in žalostjo, s srečo in nesrečo. Spoznaš, da si del njega ti sam. Zdrzneš se, ko spoznaš, da si vse, kar si storil, delal bolj za druge kot zase, kajti sedanost se staplja v preteklost, tke svoje nam nevidne nitke novih življenj v neskončno daljavo, v nam neznanu bodočnost.

Veronika Plešej

ZAHVALA

Mnogo prezgodaj in za vedno nas je zapustil naš preljubi sin, brat in stric

RADO BRICMAN

roj. 11. 12. 1965—22. 1. 1991
iz Legna 170

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znanec in prijateljem, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam pomagali in nas tolažili. Hvala vsem, ki so pokojniku darovali vence in cvetje ter ga tako številno spremili na njegovi veliko prerani zadnji poti.

Zahvaljujemo se Ferdu in Anici Bricman za vsestransko pomoč, Vinku, Marici, Nadi in Vinku ml. Gotovnik, Srečku Koncu, sodelavcu Ivanu Koboltu, Mojci Očepku ter odboru RK Legen.

Hvala govornikom Radu Kresniku, Metodu Sekirniku ter starešini LD Golavabuka Vladu Marzelu za izrečene prelepe besede ob odprtem grobu.

Hvala tudi nadžupniku Francu Rataju za pogrebni obred, gasilcem GD Legen, šmarškim pevcem in pihalni godbi iz Slovenj Gradca.

Vsem, ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti, še enkrat najlepša hvala.

Zalujoči: mama, brat Zvonko z družino ter sestri Marija in Bernarda z družinama

PETER MEH

Slavček tiho je žgolel in travnik tvoj se je razcvetel, a Peter, ti, mnogo prezgodaj si od nas odšel.

Zdaj veter veje čez gomilo tvojo, v kateri mirno spiš, srce ljubeče več ne bije in ti se več ne prebudiš!

Nepozabljena »Miklova Zala«

Mislinja s svojo okolico ima bogato igral-sko tradicijo, ki se je začela že takoj po prvi svetovni vojni. Odigranih je bilo nešteto dramskih del v takratni šoli ali pa kar na prostem in pod kozolci.

Od leta 1939, ko je bil postavljen kulturni dom pa v tem domu. Danes je ta dom lepo obnovljen in opremljen.

Višek vsega pa je bila leta 1950 uprizoritev MIKLOVE ZALE, ki si jo je z navdušenjem ogledalo mnogo ljudi od blizu in daleč. To je bilo nepozabno doživetje za vse igralce in ves kraj. Na željo vseh, so se to zimo zopet srečali v svojem kraju igralci, razkropljeni daleč po Sloveniji. Pristrčni stiski rok po dolgoletnem snidenju in obujanje spominov ob kozarcu vina in pristrčno vzdusje bo vsem ostalo v trajnem spominu.

Za vse pa, ki so že odšli v večnost in teh je kar precej, je daroval sveto mašo režiser tedanje MIKLOVE ZALE — Jože Tovšak.

Fotografski posnetek pa bo vsakemu igralcu drag spomin.

JOŽE KRAJNC

Prispevek

Ta članek bi rad napisal tako, da ne bi izgledal kot prošnja za samoprispevek, vendar pa to ni mogoče, pa če besede še tako obračam. Vedno znova se potrjuje stara resnica, da se v življenju človek lahko zanese edino le na zemljo in tisto, kar na njej zraste. To se opazi predvsem sedaj, ko industrija usiha. Naše kraje je narava obdarila z gozdom, druge dežele pa s kulturami žita, bombaža, kave itd. Kmet, ki ljubi zemljo, preživi tudi v najtežjih pogojih, svoje pridobitve pa je v vseh časih prisiljen deliti z drugimi, ali pa mu vzamejo. Po vojni je država za svoje preživetje posegla v gozdove tako, da si desetletja niso opomogli. To metodo pa uporabljamo še danes, kadar vse drugo odpove. Ničesar ne moremo napraviti brez lesa, pa naj bodo to ceste, vodovodi, telefonija, aparati za bolnišnice ali gasilski domovi in oprema. Na domovih pri lastnikih gozdov se letno zvrstijo številni zbiralci z bolj ali manj utemeljenimi razlogi, ki pa na kraju nikoli niso razočarani. Upam, da bomo med temi tudi mi, godbeniki pihalnega orkestra Ravenskih železarjev, katerih akcijo bi rad v nadaljevanju predstavil.

Že uvodoma sem dejal, da je industrija v našem kraju odpovedala in pomoči za naše težave od tod zaenkrat ni mogoče pričakovati. Pomagali si bomo sami, ker nam drugega ni storiti, sveda pa si želimo uspešnega izida. Pihalni orkester Ravenskih železarjev se je pred tremi leti lotil adaptacije dotrajane glasbenega doma oz. dotrajane barake, v kateri smo bili doslej. Z adaptacijo bi pridobili samo večji ustrežnejši prostor za skupne vaje, saj se sedaj na ca 50 m² gnete tudi čez 70 ljudi. Z 90 leti obstoja pa se v vsakem društvu nabere mnogo stvari, ki jih je potrebno primerno hraniti in vzdrževati, saj predstavljajo veliko vrednost. Pri nas so to instrumenti, uniforme, notni material, kar se sedaj nahaja na različnih, tudi neprimernih

mestih. Vse to bomo z obnovo doma odpravili. Ko smo začeli z delom ni kazalo, da se bodo časi še posebej za kulturo tako spremenili, kljub temu pa moramo začeta dela na domu nadaljevati vsaj do tiste faze, da bomo preprečili nadaljnjo škodo. Ostrešje moramo vsekakor zamenjati, saj je bivanje pod njim že nevarno. Kot mnogi pred nami bomo tudi mi potrkali na vsa vrata in poprosili za pomoč.

Železarna, ki je nosila levji delež pri razvoju občine, se sedaj ubada s težjimi problemi kot je obnova glasbenega doma in zavedamo se, da bomo ob našem obisku na enake pomisleke upravičeno naleteli marsikje. Pa vendar, poskusili bomo, ne glede na končni uspeh, saj je že občutek, da si storil vse, kar je bilo mogoče storiti, nekaj vreden. Ker akcija ne bo omejena le na gospodarstvo, ki gravitira na Ravne in bodo zaradi obsežnosti terena mnogi izpuščeni, objavljamo tudi naš tekoči račun za zbiranje sredstev (51830-678-41768), da ne bo izgovorov, ki se jih tako radi poslužimo, kadar za kaj nismo navdušeni. Predvsem si želimo, da z našo akcijo ne bi bili vsiljivi, zato tudi nobene odklonitve pomoči ne bomo zamerili. Kar pa bo kdo lahko prispeval, pa vemo, da bo dal od srca. Srca in velike predanosti glasbeni kulturi tudi nam godbenikom ne manjka, zato vztrajamo kljub razmeram, ki trenutno vladajo. Ne manjka pa nam poguma in volje, zato upamo, da bomo v svojih prizadevanjih uspeli. Po končani akciji bomo vsem darovalcem pripravili celovečerni koncert melodij z našega repertoarja, ki je, kot je znano, zelo obsežen in potrudili se bomo, da bodo lepe melodije segle v vsa srca, ki jim je tovrstna glasba všeč.

Godbeniki se bomo kot doslej tudi v bodoče poskušali kvalitetno potrjevati in obdržati stik s svetovnim vrhom pihalnih orkestrrov. Vsem pa, ki smo jih, ali pa jih še bomo s svojo akcijo motili, se lepo opravičujemo, ostalim pa se za pomoč in razumevanje od srca zahvaljujemo.

Za godbenike Ravenskih železarjev

Marjan ČUJEŠ

RAZBRAZDANA RAZMIŠLJANJA O GOZDNIH CESTAH V KOROŠKI KRAJINI

Moje delo je tudi delo na terenu. Ni me sram, da sem gozdar in to v tako prijetni krajini kot je koroška regija. Mor-da domačini ne razmišljajo tako, kajti vse večje vsakdanje te-žave jim jemljejo veselje do lepega. Stopi na vrh Pohorja, po-daj se na Uršljo goro, splezaj na vrh Raduhe ali pa se povzp-ni na naš najlepši vulkan Kamen na Smrekovcu, povsod se boš oziral po gozdni krajini! Samotne kmetije in zaselki so kot mozaik. Na vseh je življenje. Vse kmetije povezuje cesta in to gozdna cesta. Čudno, bi rekli v Ljubljani, kajti drugje v Sloveniji stalne naseljenosti nad 1000 m skoraj ni. Korošci pa trmasto živijo in gospodarijo še na planinah na nadmorski vi-šini 1300 metrov.

Tako razmišljam, ko se danes vozim na delo po gozdnih cestah. Iz dneva v dan so moja razglabljanja bolj razbrazda-na, tako kot postajajo naše gozdne ceste. Bati se je, da bodo ob poletnih nalivih postale hudourniki. Tudi tebi ne sme biti vseeno, kaj bo z njimi! Vedeti moraš, da naša gozdna cesta ni samo tir za »kubik«. Ona predstavlja tudi pot, po kateri se pretaka življenje med samotno kmetijo in dolino. Prav to me je vzpodbudilo, da sem pobrskal po fotografijah lanskega no-vemberskega neurja in razglabljal.

Minili so časi, ko so gozdarji sami gradili in popravljali vse gozdne ceste ne glede na lastništvo. Ali bodo v Ljubljani nastrgali dovolj denarja za novo na-stale luknje?

Močno poškodovane ceste proti Pistoti smo se lotili urejati sami s svojim trak-torjem Irena, Pepi, Janez Petrič, Konič, Franjo 5. 11. 1990. (Slika 1)

Gozdna cesta do kmetije je vzpodbudila mlade, da so ostali na kmetiji. Ali res postaja vsakdanja pot v šolo iz dneva v dan težja?

Mali šolar se je moral podati v dolino po novi strugi potoka, ker je cesta v novembrskem neurju izginila.

Tu je bila cesta proti Pečniji še pred 1. novembrom 1990. Fotografirano 5. 11. 1990. (Slika 2)

Slabe ceste prinašajo krajanom naše doline tudi socialne pretrese. Pobesne-la voda ne izbira planiranih poti. Ovir za njo ni! Kakšne bodo posledice re-organizacije gozdarstva za naše ljudi?

Drolova hiša po 1. novembru 1990! Foto: 12. 11. 1990 (Slika 3)

40 let so gozdarji hodili po sonaravni poti gospodarjenja z gozdom. Sodelo-vanje med kmeti in gozdarji je bilo pri nas tesno. Le kam nas vodi današnji kažipot, ko ceste postajajo hudourniki? Upam, da ne v dolino!

Križišče Mala Črna — Prhanija po neurju! Foto: 12. 11. 1990 (Slika 4)

RAZISKAVA O BRANOSTI VIHARNIKA

Uredništvo Viharnika po 10 letih ponovno pripravlja raziskavo o vlogi VIHARNIKA med našimi kmeti, sodelavci in upoko-jenci.

Vzorec in način dela, ki se je takrat pokazal kot učinkovit, bomo ponovili tudi tokrat. Tiste, ki boste izbrani za sodelovanje prosimo, da nam pomagate in čimprej izpolnite vprašalnik, ki ga boste prejeli po pošti v teh dneh.

Glavno delo pri raziskavi bo opravila Romana Jakopec, priprav-nica za svojo strokovno nalogo.

Uredništvo